

RF:s normalstadgar för idrottsföreningar – med kommentarer

av Christer Pallin

Innehåll

RF:s normalstadgar för idrottsföreningar	3
STADGAR	
Idrottsrörelsens verksamhetsidé	3
ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	
1 § Ändamål	6
2 § Sammansättning	8
3 § Tillhörighet med mera	9
4 § Beslutande organ	10
5 § Firmateckning	11
6 § Verksamhets- och räkenskapsår	13
7 § Stadgetolkning med mera	14
8 § Stadgeändring	14
9 § Upplösning av föreningen	15
FÖRENINGENS MEDLEMMAR	
10 § Medlemskap	16
11 § Utträde	17
12 § Uteslutning med mera	18
13 § Medlems rättigheter och skyldigheter	20
14 § Deltagande i den idrottsliga verksamheten	21
ÅRSMÖTET OCH EXTRA ÅRSMÖTE	
15 § Tidpunkt, kallelse	23
16 § Förslag till ärenden att behandlas av årsmötet	24
17 § Rösträtt samt yttrande- och förslagsrätt på årsmötet	24
18 § Beslutförhet	25
19 § Beslut och omröstning	26
20 § Valbarhet	27
21 § Ärenden vid årsmötet	28
22 § Extra årsmöte	31
VALBEREDNINGEN	
23 § Sammansättning, åligganden	32
REVISORER	33
24 § Revision	33
Revisorer	33
STYRELSEN	
25 § Sammansättning	34
26 § Styrelsens åligganden	35
27 § Kallelse, beslutsförmåga och omröstning	36
28 § Överlåtelse av beslutanderätten	37
SEKTIONER	
29 § Bildande och nedläggning av sektion	38
30 § Sektionsstyrelse	39
31 § Instruktion för sektionsstyrelse	39
32 § Budget och verksamhetsplan för sektion	40
TVIST	
33 § Skiljeklausul	40
Bilaga	
Bra i idrott och bra idrott	41

RF:s normalstadgar för idrottsföreningar

(Antagna av Riksidrottsstyrelsen 1999-12-01)

STADGAR

för den ideella föreningen) ..... (här skrivs föreningens fullständiga namn in) .....

med hemort i ..... (här skrivs namnet på hemortskommunen in) ..... kommun.

Bildad den ..... (här anges vilket datum föreningen bildades, dvs. "födelsedagen".....)

Stadgarna senast fastställda/ändrade av årsmöte den ..... (här anges det årsmöte stadgarna senast fastställdes – eller om bara ändringar gjorts vilka paragrafer som ändrats) .....

Idrottsrörelsens verksamhetsidé

Idrott är

Idrott är fysisk aktivitet som vi utför för att kunna prestera mera, ha roligt och må bra.

Idrott består av

Idrott består av träning och lek, tävling och uppvisning.

Vi organiserar vår idrott

Vi organiserar vår idrott i självständiga föreningar och förbund som tillsammans utgör en fri och frivillig folkrörelse förenad i Riksidrottsförbundet.

Vi delar in vår idrott

Vi delar in vår idrott efter ålder och ambitionsnivå. Med barnidrott avser vi i allmänhet idrott till och med tolv års ålder. Med ungdomsidrott avser vi idrott för tonåringar upp till och med 20 år. Med vuxenidrott avser vi idrott för dem som är över 20 år.

I barnidrotten leker vi och låter barnen lära sig olika idrotter. Barnets allsidiga idrottsutveckling är normgivande för verksamheten. Tävling är en del av leken och ska alltid ske på barnens villkor.

I ungdomsidrotten och vuxenidrotten skiljer vi på prestationsinriktad tävlingsidrott och hälsoinriktad bredd- och motionsidrott.

I tävlingsidrotten är prestationsförbättring och goda tävlingsresultat vägledande. I den hälsoinriktade bredd- och motionsidrotten är trivsel och välbefinnande normgivande medan prestation och resultat är av underordnad betydelse.

Vår verksamhetsidé

Vi vill på alla nivåer bedriva vår idrott så att den utvecklar människor positivt såväl fysiskt och psykiskt som socialt och kulturellt.

Därför vill vi utforma vår idrott så att

- den i alla led ständigt utvecklas och förbättras till form och innehåll
- alla som vill, oavsett ras, religion, ålder, kön, nationalitet, fysiska och psykiska förutsättningar, får vara med i föreningsdriven idrottsverksamhet
- den ger upplevelser och skapar kontakt mellan människor ur olika samhällsgrupperingar
- de som deltar får vara med och bestämma om och ta ansvar för sin verksamhet
- den ger alla som deltar en kamratlig och trygg social gemenskap.

(Idrottsrörelsens verksamhetsidé är antagen av 1995 års Riksidrottsmöte.

Ang "Bra idrott och bra i idrott" se bilaga.)

■ Kommentar**Föreningens namn samt ändring av namn**

För att man ska veta att det är föreningens egna stadgar, ska det stå i ingressen att det är "Stadgar för den ideella föreningen .....". På den streckade linjen skrivs föreningens fullständiga namn. Om man vill kan man lägga till en förkortning av namnet inom parentes.

Särskilt när föreningen ingår avtal med andra är det viktigt att det fullständiga namnet används. Eftersom det är föreningen i sin helhet som är den juridiska personen kan avtal inte slutas under till exempel fotbollssektionens eller ungdomskommitténs namn. Men företrädare för sektioner eller kommittéer kan teckna föreningens firma, om de använder föreningens fullständiga namn och har fått delegeringsbeslut (se vidare under avsnitt om firmateckning).

När föreningen ansöker om medlemskap i SF prövas om föreningens namn kan godkännas. Det är därför viktigt att känna till vilka principer som gäller för godkännande av namn inom idrotten.

Om föreningen inte redan är medlem i RF, ska SF – innan man beslutar om medlemskap göra en namnkontroll – kontrollera med RF att

föreningens namn inte är olämpligt eller går att förväxla med annan medlemsförenings namn. Namnkontroll hos RF ska också göras när en förening vill ändra sitt namn. En flersektionsförening ska ansöka om namnändring hos samtliga SF där föreningen är medlem.

Föreningsnamn som lätt kan förväxlas med namnet på en annan medlemsförening i RF får inte godkännas. Detsamma gäller om namnet väcker anstöt, löje eller obehag.

Namnet på en idrottsförening bör inte innehålla orden: förbund, svenska, läns, distrikts eller liknande, eftersom dessa ord står för riks- eller regionalorganisation. Namnet bör inte heller innehålla orden sektion eller allians, då detta leder tanken till en underavdelning inom en förening eller en sammanslutning av lokala föreningar, till exempel bingoallians. Slutligen bör namnet tala om att föreningen är ideell och sysslar med idrott. Något av orden: förening, klubb, sällskap eller liknande bör kombineras med något av orden: idrott, sport, handboll, ishockey, bil eller liknande.

Föreningens hemort

Det är viktigt att ange föreningens hemort (säte) i stadgarna. Hemorten styr den idrottsliga distriktstillhörigheten men avgör också den judiciella hemvisten (t.ex. under vilken domstol föreningen hör). Det normala är att föreningens hemort är där verksamheten bedrivs eller där de flesta medlemmarna bor. Det räcker att ange kommunen där föreningen finns. Man kan också

ange både ort och kommun. För föreningar som vill vara anslutna i RF kan hemorten inte ligga utanför Sveriges gränser.

Om det skulle behövas, finns det inget som hindrar att föreningen byter sin hemort. Beslut om stadgeändring måste i så fall göras. Följden kan bland annat bli att föreningen administrativt kommer att tillhöra ett annat idrottsdistrikt.

Bildandedatum och tidpunkt för stadgeändringar

I ingressen till normalstadgarna kan man fylla i när föreningens bildades. Föreningens "födelsedag" är bra att ha nedskrivna med tanke på firandet av jubileer och den idrottshistoriska vårdsnaden av föreningen i övrigt.

Viktigare är kanske ändå att veta om och när stadgeändringar har gjorts. I stadgarna bör man därför skriva in datum för det årsmöte som beslöt att ändra stadgarna och vilken paragraf som ändrats. Har det gjorts ändringar vid olika årsmöten fylls de olika datumen i. Om stadgarna

i sin helhet är reviderade räcker det med att ange att nya stadgar antagits vid det aktuella årsmötet. Om detta sköts noggrant förebygger man konflikter som annars kan uppstå på grund av att stadgarna inte har blivit uppdaterade. Det är inte ovanligt med tvister på årsmöten när medlemmarna har olika uppfattningar om vilka stadgar som ska gälla. En korrekt uppdatering av stadgarna skapar trovärdighet för regelverket bland medlemmarna och gentemot utomstående.

Idrottens verksamhetsidé

I ingressen till normalstadgarna finns **Idrottens verksamhetsidé**. Denna övergripande ändamålsbeskrivning är antagen av RF:s stämma (1995 års Riksidrottsmöte), och gäller generellt för alla organisationer inom RF. Det förutsätts att idrottsföreningens ändamål ska stämma överens med idrottens verksamhetsidé för att behålla

medlemskapet i RF. Ändamålsformuleringen är allmänt hållen för hela idrottsrörelsen och ska ses som ett yttre rättesnöre att hålla sig inom för föreningen. Idrottsrörelsens verksamhetsidé finns i sin helhet på www.rf.se. Som bilaga till normalstadgarna finns dessutom avsnittet "Bra idrott och bra i idrott".

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 § Ändamål

Föreningen skall bedriva följande idrotter:

.....

.....

.....

.....

Föreningen har som ändamål att bedriva sin idrottsliga verksamhet i enlighet med "Idrottsrörelsens verksamhetsidé", samt med särskild målsättning att:

.....

.....

.....

.....

Föreningen skall i sin verksamhet aktivt verka för en dopingfri idrott.

■ Kommentar

1 § Ändamål (syfte – uppgift)

Stadgarnas ändamålsparagraf är en av de viktigaste paragraferna i föreningens regelverk. Av den ska det framgå vilken verksamhet medlemmarna i föreningen utövar, och också närmare om syftet. Här kan man oftast få klart för sig om föreningen är ideell eller inte.

För att försäkra sig om att idrottsföreningarna delar de gemensamma värderingar som idrottsrörelsen står för finns den för idrotten övergripande Idrottens verksamhetsidé med i normalstadgarna (fr.o.m. 1996).

Utöver detta kan varje förening skraddarsy det ändamål, syfte och uppgift som man särskilt önskar stå för. Om medlemmarna vill att föreningens verksamhet ska ha breddkaraktär, kan det anges i stadgarna. Vill man att föreningen ska ha elitinriktad idrottsverksamhet som profil, anges det. Den angivna föreningsprofilen kan

styra tillströmningen av nya medlemmar. Om man inte vill satsa elitmässigt på konståkning väljer man inte den klubb som uttalat detta ändamål, utan söker kanske medlemskap i den konståkningsklubb som sätter breddverksamheten främst.

Skraddarsy föreningens ändamål

Varje förening kan utifrån sina egna förutsättningar, behov och värderingar formulera sin egen målsättning. För det första kan det vara lämpligt att skriva in i stadgarna vilka idrotter föreningen vill ha på sitt program. En fotbollsklubb nöjer sig förmodligen med att skriva in att föreningen ska ägna sig åt fotboll. Om medlemmarna genom årsmötesbeslut dessutom också vill att föreningen ska syssla med skidsport, tas det in i stadgarna under ändamålet.

För det mesta brukar föreningar söka medlemskap i det specialidrottsförbundet som hör till respektive idrott. Om föreningen vill delta med lag i serieverksamhet i fotboll, ansöker föreningen om medlemskap i Svenska Fotbollförbundet. Önskar några av klubbens medlemmar delta i tävlingsverksamhet i skidor, blir Svenska Skidförbundet det förbund dit medlemsansökan skickas. Det finns inget som säger att en förening måste vara ansluten till ett förbund för att syssla med en viss idrott, men det finns klara fördelar med det.

Förutom vilken idrott som ska utövas i föreningen, kan ändamålsparagrafen mycket väl också innehålla vilken inriktning man vill ha på sin idrottsliga verksamhet. En förening som i ändamålsparagrafen skriver in att den i huvudsak ska syssla med ungdoms- och motionsverksamhet, kan inte utan stadgeändring börja satsa för att få fram ett elitlag. Omvänt kan tänkas att en förening med elitinriktning kan strunta i att ha till exempel en omfattande verksamhet på motionsnivå. Hur man vill ha det i föreningen bestämmer medlemmarna på årsmötet, och som i all demokratisk föreningsverksamhet är det majoritetsbeslut som avgör. Den minoritet i föreningen som inte kan, vill eller önskar ställa upp på majoritetens vilja, får ta konsekvenserna och lämna föreningen eller ompröva sitt ställningstagande och respektera det ändamål som antagits av föreningen.

Dopingfri idrott

Med **doping** avses användning av medel och metoder som förbjudits av Internationella olympiska kommittén (IOK) eller förutom detta av respektive internationellt specialidrottsförbund. Doping i samband med idrottsutövning är enligt antagna regler förbjudet. Brott mot de intagna reglerna i RF:s stadgar mot doping kan därför medföra bestraffning i form av diskvalifikation (från deltagande i tävling och uppvisning och utövande av uppdrag) i upp till två år från alla befintliga idrottsgrenar inom RF, det vill säga idrottens strängaste straff.

Samtliga anslutna organisationer inom RF omfattas av dopingreglerna. Det innebär att alla föreningar och alla föreningsmedlemmar aktivt

måste arbeta för en dopingfri idrott. Om en enskild medlem motsätter sig detta finns grund för uteslutning ur föreningen. Om en förening motverkar detta ändamål finns även grund för uteslutning av föreningen ur SF.

En av anledningarna till att skriva in i stadgarna att föreningen ska verka aktivt för en dopingfri idrott, är att upplysa om hur viktigt det är att känna till dopingreglerna. Man bör också känna till att varje idrottsutövare själv är skyldig att ta reda på om de medicinska preparat som tas är dopingklassade eller inte. Det räcker inte att hänvisa till att man inte kände till att en viss medicin eller ett liknande preparat var dopingklassat för att slippa bestraffning för dopingbrott. Det är bara om man har fått dispens för att använda en viss medicin i samband med idrottsutövning som man kan undgå bestraffning. Inte heller är det någon ursäkt att hävda att dopingpreparat inte förekommer i vår idrott, eller att doping inte skulle ha någon avgörande betydelse för resultaten i vår idrott. Den nuvarande dopinglistan är så konstruerad att den innehåller flera vanliga mediciner som generellt sett inte alltid uppfattas som dopingmedel. Risken för så kallad misstagsdoping är uppenbar, och därför berörs alla idrotter av dopingreglerna.

- Föreningens ledning (styrelsen, sektionsstyrelser och övriga föreningsledare) har en viktig informations- och utbildningsuppgift gentemot medlemmarna, för att uppnå målet om en dopingfri idrott.
- Målet om en dopingfri idrott kan enbart uppnås om samtliga föreningar aktivt bekämpar doping på föreningsnivå.

Mot denna bakgrund är det angeläget att samtliga idrottsföreningar aktivt verkar för en dopingfri idrott.

Fleridrottsförening – sektioner

Under ändamålsparagrafen ska man skriva in vilka idrotter föreningen tänker utöva. Flera idrotter på programmet betyder inte att föreningen måste organisera sig i flera idrottssektioner.

Med **sektion** menar vi inom idrotten en förenings underavdelning, med normalt en

egen utsedd sektionsstyrelse. Sektionen är inte juridiskt självständig utan ingår i en och samma juridiska person, idrottsföreningen.

En förening som har flera idrotter på sitt program (vilket framgår av ändamålsbeskrivningen) får själv välja om den vill organisera verksamheten i olika sektioner, eller på annat sätt. För att underlätta för dem som önskar idrottssektioner finns regler för detta i slutet av normalstadgarna (29 §–32 §).

Det är alltid föreningen i sin helhet som är medlem i ett eller flera SF, och det är alltid föreningen som med sina samlade tillgångar svarar för de förpliktelser som kan uppkomma mot

föreningen. Ur medlemssynpunkt kan dock ett SF vilja ha information – statistik med mera som bara rör den idrott som förbundet organiserar – och på grund av det kan årsrapporter och andra handlingar vara utformade så att bara en viss sektionens verksamhet ska anges. Därför tror man ibland att det bara är sektionen som är medlem i SF, men en sektion är inte en självständig juridisk person enligt vår definition och kan därför inte vara medlem i en annan organisation.

Mer om sektionsproblematiken kan läsas i **Faktahäfte nr 5 "Att hålla samman eller dela upp föreningen"**.

2 § Sammansättning

Föreningen består av de fysiska personer som har upptagits i föreningen som medlemmar.

■ Kommentar

2 § – Föreningens sammansättning

En idrottsförening som vill vara medlem i ett förbund inom RF får enbart bestå av fysiska personer som medlemmar. Förutom i 2 § i normalstadgarna finns denna regel angiven i 8 kap. 6 § första stycket i RF:s stadgar. Det betyder att en idrottsförening inte får ha andra föreningar som medlemmar. Man kan inte heller ha ett aktiebolag som medlem. Men föreningen kan äga ett aktiebolag eller ha samarbetsavtal med andra föreningar (t.ex. farmarklubbar) eller andra juridiska personer.

Inom idrotten finns ett flertal föreningar på lokal nivå som består av andra föreningar som medlemmar. Dessa samverkansformer brukar vi

kalla **allianser**. Begreppet allians är ingen vedertagen juridisk (eller ens idrottsjuridisk) term. Inom idrotten menar man vanligtvis en lokal sammanslutning av föreningar för speciella syften. Alliansen kan inte bli medlem i SF. Vanligtvis är allianserna ett samverkansorgan där man till exempel driver gemensamma (idrottspolitiska) frågor i förhållande till kommunen. Man bör se upp med alliansformen om en ekonomisk verksamhet bedrivs till förmån för föreningarna som ingår i alliansen. Då kan statusen som ideell förening bli ifrågasatt. Mer om allianser finns att läsa i Björn Lindquists bok "Idrottsföreningar och allianser".

3 § Tillhörighet med mera

Föreningen är medlem i följande specialidrottsförbund (SF):

Svenska .....

Svenska .....

och är därigenom ansluten till Sveriges Riksidrottsförbund (RF).

Föreningen tillhör dessutom det distriktsidrottsförbund (DF) inom vars område föreningens hemort är belägen samt vederbörande specialidrottsdistriktsförbund (SDF) inom det SF-distrikt där föreningens hemort är belägen.

Föreningen är skyldig att följa nämnda organisationers stadgar, tävlingsregler och beslut fattade av överordnat idrottsorgan.

På begäran av RS eller vederbörande SF-, SDF- eller DF-styrelse är föreningen skyldig att ställa föreningens handlingar till förfogande samt lämna av dessa organ begärda uppgifter.

■ Kommentar

3 § – Tillhörighet

Medlemskap i ett eller flera SF

När en förening efter ansökan blivit medlem i ett eller flera SF, tillhör föreningen detta/dessa SF och därmed RF. Tillhörigheten skrivs lämpligen in i stadgarna och då blir även frågan om utträde ett ärende som årsmötet ska besluta om med nödvändig majoritet. Genom sitt medlemskap har föreningen accepterat de villkor och regler som finns både i SF:s och i RF:s stadgar. Eftersom följderna av medlemskapet är viktiga även för medlemmarna i föreningen är det principiellt viktigt att behandla frågan om tillhörighet på årsmötet. Både frågan om fotbollsklubben ska uppta skidor på programmet, och frågan om föreningen ska söka medlemskap i Svenska Skidförbundet är ytterst årsmötesfrågor.

Villkoren för förenings medlemskap i SF finns angivna i respektive SF:s stadgar och även i 8 kap. 1 § i RF:s stadgar. Enligt dessa regler får en ideell förening bli medlem i SF om nedanstående villkor är uppfyllda:

1. Ansökan om medlemskap är upprättad enligt RF:s anvisningar och följs av föreningens stadgar, som ska upprättas på grundval av RF:s normalstadgar för idrottsförening.
2. Föreningen har på sitt program sådan idrottsverksamhet som administreras av det SF man lämnat in ansökan till och uppfyller även de särskilda villkor för medlemskap som SF har i sina stadgar.
3. Föreningen har förbundit sig att i sin idrottsliga verksamhet följa RF:s och respektive SF:s stadgar, tävlingsbestämmelser, övriga bestämmelser och beslut fattade av överordnat idrottsorgan.
4. Föreningens namn inte är olämpligt och kan inte heller förväxlas med namnet på en redan ansluten förening i RF.
5. Föreningen har betalat de avgifter som SF kan ha bestämt.

Om SF inte godkänner en förenings ansökan, får föreningen överklaga beslutet hos Riksidrottsnämnden (RIN) enligt reglerna i 15 kap. i RF:s stadgar.

Distriktstillhörighet

Föreningen är medlem i ett eller flera SF och tillhör det specialidrottsdistriktsförbund (SDF) och det distriktsidrottsförbund (DF) inom vars gränser föreningen har sin hemort. Distriktstillhörigheten är alltså beroende av var föreningen har sin hemort, och kan inte ändras om inte föreningen byter hemort (stadgeändring). En Fotbollsklubb i Kramfors tillhör Ångermanlands Fotbollförbund och Västernorrlands Idrottsförbund, oberoende av vad distriktet eller klubben anser. Om klubben väljer att bli medlem i Svenska Innebandyförbundet, kommer den automatiskt att tillhöra även Västernorrlands Innebandyförbund.

Det är inte alltid SDF-gränserna överensstämmer med DF:s gränser. SF väljer i allt större utsträckning att organisera sina distrikt efter den egna verksamhetens förutsättningar och spridning i landet. Mindre förbund har därför oftast ett mindre antal SDF som är geografiskt större. Det saknar i praktiken betydelse och regler finns dessutom för hur DF ska sköta relationerna till SDF med avvikande gränser.

Lojalitet mot överordnade förbunds beslut och regler

Genom medlemskapet förpliktar sig föreningen att följa överordnade organisationers stadgar, regler och beslut. Gör man inte det finns risk att föreningen utesluts ur förbunden.

Föreningarna är också skyldiga att ställa föreningens handlingar till förfogande samt lämna begärda uppgifter på begäran av respektive förbunds styrelse. Flertalet SF har hittills inte använt sig av denna bestämmelse systematiskt men utvecklingen visar att fler och fler SF vill få större kunskap om föreningarnas ekonomi och organisation och därför har man bland annat beslutat att föreningar ska skicka in sina ekonomiska berättelser och årsmötesprotokoll.

Att föreningarna och deras medlemmar ska följa fastställda tävlingsregler och tävlingsbestämmelser borde vara självklart för alla. Sanktionerna mot regelbrott brukar också kunna accepteras inom ramen för de gällande reglerna. Vad man kanske inte tänker på är att en förening faktiskt kan riskera att uteslutas ur sitt förbund om den vid upprepade tillfällen inte följer vad som föreskrivs i tävlingsreglerna/tävlingsbestämmelserna.

4 § Beslutande organ

Föreningens beslutande organ är årsmötet, extra årsmöte och styrelsen.

■ Kommentar

4 § – Föreningens beslutande organ

Det som kan vara intressant med denna paragraf är inte det som står, utan snarare det som uttryckligen inte står i paragrafen. Att årsmötet (inklusive extra årsmöte) är föreningens högsta beslutande organ borde vara självklart. Att styrelsen är föreningens högsta beslutande organ när årsmötet inte är samlat borde också

vara klart för alla. Men var i hierarkin kommer sektionsårsmöten, sektionstyrelser, kommittéer, klubbdirektören med flera in?

Som redogjorts för är en grundläggande förutsättning att en förening över huvud taget ska existera i juridisk mening, att ett antal individer gått samman och träffat avtal (antagit stadgar)

om att i organiserade former samverka för ett gemensamt ändamål, samt att man också har utsett en styrelse som ska företräda föreningen. Stadgarna ska även innehålla olika delar för att betraktas som fullständiga stadgar. En viktig sådan del är reglerna om hur föreningsbeslut ska tas. Hur föreningsbeslut fattas är dock beroende av hur föreningen är organiserad, och därför är det viktigt att känna till vilka allmänna principer som gäller.

En viktig princip på organisationsrättens område är att förekommande föreningsorgan inom samma beslutskedja har en inbördes rangordning. Det innebär att underordnade organ i föreningen måste följa de beslut och instruk-

tioner som överliggande organ i beslutskedjan har fattat. I en förening är årsmötet (och extra årsmöte) det högsta beslutande organet. Under det kommer föreningens styrelse, och under styrelsen kommer sektioner, kommittéer, anställda i föreningen, funktionärer med flera enligt den beslutsordning som föreningen bestämmer. Om rangordningen skulle vara annorlunda, finns risk för att föreningens juridiska status kan ifrågasättas. I klartext bör därför varning utfärdas för bland annat de flersektionsföreningar där sektionerna vuxit sig så självständiga att föreningens styrelse och årsmöte i praktiken inte längre utövar formell beslutanderätt över sektionen.

5 § Firmateckning

Föreningens firma tecknas av styrelsen eller, om styrelsen så beslutar, av två styrelse-ledamöter gemensamt eller av en eller flera särskilt utsedda personer.

■ Kommentar

5 § – Firmateckning – firmatecknare, fullmakter med mera

Ett av de grundläggande villkoren för en rättskapabel ideell förening är att det finns en utsedd styrelse. För att föreningen ska kunna fungera som självständig juridisk person i relation till myndigheter, domstolar och tredje man måste den företräddas av en eller flera fysiska personer. Att hela styrelsen har rätt att företräda föreningen (teckna föreningens firma) faller sig därför naturligt.

Men det skulle vara ganska opraktiskt om hela styrelsen alltid skulle skriva under olika handlingar. Därför är det vanligt att styrelsen genom delegeringsbeslut bestämmer att firman även får tecknas av andra. En förutsättning för att styrelsen ska få ge firmateckningsrätt är dock att inte föreningens stadgar, eller årsmötet, har inskränkt styrelsens behörighet. Man bör särskilt tänka på det när det gäller avtal om fast egen-

dom samt större ekonomiska åtaganden.

Delegeringsbeslut som kan gälla att styrelseledamöter gemensamt eller var för sig får teckna föreningens firma, eller som kan gälla annan enskild person, bör utformas skriftligen för att det inte ska råda tvekan om beslutets innebörd. Vanligtvis brukar styrelsen besluta om firmatecknare vid det konstituerande sammanträdet (dvs. första styrelsesammanträdet efter årsmötet). Ofta krävs också ett bestyrkt protokollsutdrag från föreningen för till exempel utkwittering av bank- och postmedel.

För att begränsa riskerna vid överlåtelse av firmateckningsrätt kan det vara betydelsefullt att sätta olika krav på firmateckningen för olika konton. Om föreningen har ett kapitalkonto där större delen av föreningens kapital finns samlat kan det vara bra om teckningsrätten ges till mer

än en person för detta konto. Uttag på konton med begränsade medel (t.ex. postgiro) kan delegeras till en person för att det ska fungera praktiskt med betalning av löpande utgifter. Ett annat sätt att förhindra att kassan länsas på ett oplanerat sätt kan vara att sätta beloppsgränser för uttag av enskilda föreningsföreträdare. Det kan också vara lämpligt att lämna utdrag på vilka som har rätt att teckna föreningens firma till dem man har återkommande kontakt med som resebyråer eller sporthandlare.

När man företräder föreningen gentemot annan är det viktigt att föreningens namn (det fullständiga namnet, jfr ovan under 2.1) anges. Under föreningens namn skriver firmatecknare under. Om firmatecknare enbart anger sitt namn utan att ange föreningens namn finns det risk att de personligen blir ansvariga för den förbindelse som ingås.

Styrelsen är syssломän som har fått medlemmarnas förtroende

"Varder man av annan ombunden, att å dess vägnar något syssla och uträtta, och säger där ja till; tage fullmakt, och ligge där sedan hans vårdnad å; gøre ock redo och besked för det han om händer får."

Så lyder den gamla lagregeln om syssломän. Styrelseledamöter kan mycket väl betraktas som syssломän. De har fått medlemmarnas uppdrag och förtroende att sköta och tillvarata föreningens intressen. Genom att låta sig väljas att ingå i styrelsen har man sagt ja till uppdraget, och därmed har man påtagit sig ett förtroendeförhållande till föreningen.

Styrelsen är skyldig att arbeta för att förverkliga föreningens ändamål och även i övrigt hålla sig inom den ram som medlemmarna i stadgeform har bestämt ska gälla. Styrelsen ska därutöver följa vad som föreskrivs i allmän lag i olika avseenden.

Om förtroendet för styrelsen brister är det naturligt att medlemmarna väljer en ny styrelse, som bättre svarar upp mot det som medlemmarna önskar. Omvänt gäller också att en föreningsstyrelse självmant bör avgå om den känner att medlemmarnas förtroende inte längre finns.

Behörighet respektive befogenhet

Den som genom sin ställning eller genom särskilt beslut (fullmakt) har fått rätt att företräda föreningen kan sägas ha **behörighet** att företräda föreningen. Denna rätt kan begränsas genom att till exempel i en fullmakt ange inom vilka gränser avtal får träffas för föreningens räkning. Den begränsade rätten brukar kallas för firmatecknarens **befogenhet**.

Behörighet respektive befogenhet är viktiga begrepp för att avgöra när en rättshandling är bindande eller inte gentemot föreningen. Om en föreningsföreträdare är behörig att ingå en rättshandling men saknar befogenhet att göra det blir föreningen normalt inte bunden av denna rättshandling om motparten inte var i god tro. Skulle en styrelse genom avtal med tredje man komma överens om något som förutsätter stadgeändring, är sådant avtal med all sannolikhet ogiltigt, även om motparten var i god tro, eftersom styrelsen inte är behörig att fatta beslut om stadgeändring.

Frågor om behörighet och befogenhet kan vara svåra att bedöma, och här finns inte utrymme till ytterligare fördjupning. Vad som är viktigt att känna till i föreningslivet är att en förening ibland kan bli bunden av avtal som ingås av behörig företrädare trots att den personen inte fått befogenhet att ingå avtalet.

Det är därför bra om man kan begränsa antalet behöriga firmatecknare/företrädare och klart ange vilka befogenheter de har. Det kan också vara bra att underrätta de vanligaste motparterna som till exempel bank, post, resebyrå, sportaffär med flera om vilka som har rätt att teckna föreningens firma och inom vilka (belopps-) gränser detta får ske. Skulle en behörig företrädare i form av damtränaren köpa en träningsresa till USA för damlaget i fotboll, när resebyrån fått besked från föreningen att tränaren endast har rätt att beställa resor till lagets seriematcher i Sverige, finns sannolikt inget bindande avtal mellan föreningen och resebyrån eftersom resebyrån inte kan anses ha varit i god tro.

6 § Verksamhets- och räkenskapsår

Föreningens verksamhets- och räkenskapsår omfattar tiden fr.o.m. den 1 januari t.o.m. den 31 december.

■ Kommentar

6 § – Verksamhets- och räkenskapsår

Angivandet av räkenskapsår är en av de obligatoriska stadgeföreskrifter (se ovan) som ska finnas angivna för att stadgarna ska anses fullständiga. Räkenskapsår och verksamhetsår, som ska omfatta 12 månader, sammanfaller och redovisas i årsberättelsen genom den ekonomiska berättelsen respektive styrelsens verksamhetsberättelse.

Den angivna tiden för räkenskaps- och verksamhetsåret varierar idag mellan olika föreningar. Den vanligast förekommande är dock kalenderår, det vill säga tiden 1/1–31/12, vilket också är det räkenskapsår som främst bestäms i bokföringslagen (BFL). Kalenderåret är sannolikt också den bästa perioden eftersom föreningens bokföring då kommer att stämma överens med tider för kontrolluppgifter, räntebesked med mera. Utöver kalenderår finns möjlighet enligt BFL att ha brutet räkenskapsår det vill säga tiden 1/7–30/6 (s.k. budgetår), 1/5–30/4 eller 1/9–31/8. Den senare lagstiftningen är för närvarande endast näringsdrivande ideella föreningar skyldiga att följa, vilket dock de flesta idrottsföreningar betraktas som så fort de t ex säljer lotter, tar entréavgifter etc.

För de föreningar som inte är skyldiga att följa BFL har ofta en lämplig period valts med hänsyn till den idrottsliga verksamhet som bedrivs. Skidklubbar brukar därför ofta ha brutet räkenskapsår i någon form, eftersom den idrottsliga verksamheten huvudsakligen äger rum under vinterhalvåret. Klubbar som till största delen har verksamhet under vår sommar och höst har som regel kalenderåret som räkenskapsår.

Ibland förekommer ett begrepp i stadgarna som kallas för styrelsens **arbetsår**. Det bör inte förväxlas med verksamhets- och räkenskapsåret. Arbetsåret är tiden från ett årsmöte till och med nästa årsmöte, den tid som en styrelse är vald för (vissa ledamöter kan väljas för två arbetsår åt gången). Att arbetsåret skiljer sig från verksamhets- och räkenskapsåret utgör inget praktiskt problem. En ny styrelse som väljs på ett årsmöte inträder visserligen en tid in på påbörjat verksamhetsår, men frågan om ansvarsfrihet följer alltid den tid som styrelseledamöter suttit i styrelsen. För att få full ansvarsfrihet för ett helt arbetsår krävs alltså beslut på två årsmöten.

7 § Stadgetolkning med mera

Uppstår tvekan om tolkningen av dessa stadgar, eller om fall förekommer som inte är förutsedda i stadgarna, hänskjuts frågan till nästkommande årsmöte. I brådskande fall får frågan avgöras av styrelsen.

Medlem förbinder sig genom sitt medlemskap i föreningen att i fråga om tillämpning av dessa stadgar inte väcka talan vid allmän domstol. Tvist om tillämpning av stadgarna skall i stället avgöras i enlighet med vad som anges i 33 §.

■ Kommentar

7 § – Stadgetolkning – skiljeklausul

Om tveksamhet uppkommer angående hur stadgarna ska tolkas finns det angivet i den här paragrafen hur man ska bete sig. I första hand bör eventuella tveksamheter avgöras av årsmötet. Rimligtvis leder en sådan fråga till att den aktuella stadgeföreskriften ändras och förbättras för att undvika framtida tolkningsproblem. Styrelsen får avgöra om det rör sig om en "akut" tolkning av stadgarna. Styrelsen bör dock vara mycket försiktig vid tolkningen och enbart hålla sig till det som ligger inom ramen för vad som kan anses vara praxis i föreningen, eller till det som i övrigt är vanligt förekommande inom idrottsrörelsen.

För att förstärka idrottsrörelsens suveränitet

har en regel som närmast kan liknas vid en skiljeklausul tagits in i denna paragraf. Genom medlemskapet har medlemmen förbundit sig att inte väcka talan vid allmän domstol i fråga om tillämpningen av stadgarna. En sådan tvist ska i stället avgöras i den ordning som finns föreskriven inom idrotten. I första hand avses härmed den ordning som finns angiven inom respektive SF, och därefter vad som föreskrivs i RF:s stadgar (se 2 kap. 8 § i RF:s stadgar). I praktiken innebär skiljeklausulen att om en medlem blir utesluten ur en förening, så ska han/hon utnyttja den överklagningsordning som finns inom idrottsrörelsen i stället för att begära prövning av uteslutningsbeslutet hos domstol.

8 § Stadgeändring

För ändring av dessa stadgar krävs beslut av årsmöte med minst 2/3 av antalet avgivna röster.

Förslag till ändring av stadgarna får skriftligen avges av såväl medlem som styrelsen.

■ Kommentar

8 § – Stadgeändring

Stadgarna är det regelverk som medlemmarna gemensamt har kommit överens om ska gälla för föreningen. Stadgarna kan liknas vid ett

avtal, ett standardavtal, mellan medlemmarna. En stadgeändring är därför ett viktigt beslut som inga andra än medlemmarna själva kan avgöra.

Medlemmarna fattar beslut genom att delta i årsmötet. Årsmötet är beslutsmässigt med det antal röstberättigade medlemmar som deltar i mötet (se nedan). Därför är det önskvärt, nästan ett krav, att medlemmarnas intresse för föreningen är så pass stort att de deltar i det högsta beslutande organet i föreningen kontinuerligt. Föreningen kommer att få problem om intresset för årsmötena är lågt. Det är av yttersta vikt att medlemmarna själva tar ansvar för föreningen genom att delta i beslutsprocessen. Föreningen är en sammanslutning av medlemmar, och utan medlemmar finns inte heller föreningen.

För att vara säker på att flertalet medlemmar vill göra en stadgeändring finns ett krav på så kallad kvalificerad majoritet för beslut om stadgeändring. Den kvalificerade majoritet som krävs enligt normalstadgarna är 2/3 av antalet avgivna röster på årsmötet. Inget hindrar dock

att föreningar skärper denna regel till exempel till 3/4, och/eller gör ett tillägg att stadgeändringen även ska godkännas genom beslut av ytterligare ett årsmöte som ska hållas en viss tid efter det ordinarie årsmötet. Det senare något långsammare förfarings sättet rekommenderas inte med hänsyn till att stadgar normalt bör kunna uppdateras med jämna mellanrum.

Förslag till stadgeändring kan läggas fram av både styrelsen och enskilda medlemmar. Däremot har inte föreningsorganen under styrelsen, som sektioner, kommittéer med flera, förslagsrätt. Men inget hindrar att samtliga föreningsmedlemmar som tillhör exempelvis orienteringssektionen skriver under en gemensam motion om att lägga ned orienteringen (stadgeändring av ändamålet) och föreslår att denna verksamhet får överföras till en separat bildad orienteringsklubb.

9 § Upplösning av föreningen

För upplösning av föreningen krävs beslut av årsmöte med minst 2/3 av antalet avgivna röster.

I beslut om upplösning av föreningen skall anges dels att föreningens tillgångar skall användas till bestämt idrottsfrämjande ändamål, dels var den upplösta föreningens handlingar med mera skall arkiveras, t.ex. i folkrörelsearkiv eller motsvarande.

Beslutet, jämte bestyrkta avskrifter av styrelsens och årsmötets protokoll i ärendet, samt revisionsberättelse jämte balans- och resultaträkningar, skall omedelbart tillställas vederbörande SF.

■ Kommentar

9 § – Upplösning av föreningen

Det ska finnas regler i stadgarna för hur man gör när man lägger ned en förening. På samma sätt som för stadgeändring kan det vara intressant för medlemmarna att bestämma med vilken kvalificerad röstmajoritet beslut om nedläggning ska tas. Dessa regler kan skärpas om föreningen vill. I det här fallet, till skillnad från stadgeändring, kan det kännas befogat för många föreningar att ha en regel att ned-

läggningsbeslutet även ska godkännas genom beslut av ytterligare ett årsmöte hållet med en viss tids mellanrum.

I stadgarna ska det även anges hur man gör med föreningens tillgångar vid upplösningen. En principiellt viktig regel för idrotten är att tillgångarna ska användas för ett bestämt idrottsfrämjande ändamål. Det betyder att föreningen kan fatta beslut om att skänka överblivna till-

gångar i form av idrottsutrustning, anläggningar, kontanta medel med mera till en systerförening på orten eller till sitt SDF eller SF. Årsmötet får aldrig besluta att behållningen ska delas mellan medlemmarna. Om det görs finns risken att de enskilda medlemmarna och ansvarig styrelse personligen kan bli ansvariga.

I praktiken kan en nedläggning av föreningen gå till så att årsmötet tar ett formellt beslut om nedläggning och ger i uppdrag åt valda företrädare (likvidatorer), som kan vara styrelsen, att enligt beslutet sköta likvidationen (nedläggningen) av föreningen. Om medlemmarna vill, efter det att likvidatorerna fullgjort sin uppgift att realisera tillgångarna med mera, kan de samlas igen för att genom beslut bekräfta nedläggningen.

Beslutet om nedläggning och den ekonomiska slutredovisningen av föreningens tillgångar ska omedelbart skickas in till respektive SF.

Föreningens medlemmar

Under denna samlingsrubrik har de stadgeregler som har direkt betydelse för medlemskapet i föreningen samlats. Villkoren för att få ett medlemskap i föreningen och den för idrottsrörelsen viktiga öppenhetsprincipen kommer först. Därefter redogörs för medlems utträde respektive uteslutning ur föreningen. Medlemmens rättigheter och skyldigheter har samlats i en paragraf. Avsnittet avslutas med ett mycket centralt stadgande för idrottsrörelsen som handlar om idrottsutövares deltagande i den idrottsliga verksamheten.

FÖRENINGENS MEDLEMMAR

10 § Medlemskap

Medlemskap beviljas av styrelsen eller av den som styrelsen delegerat beslutanderätten till.

Ansökan om medlemskap får avslås endast om det kan antas att vederbörande kommer att motarbeta föreningens ändamål eller intressen.

Beslut att avslå medlemsansökan skall fattas av styrelsen.

I beslutet skall skälen redovisas samt anges vad den medlemssökande skall iaktta för att överklaga beslutet. Beslutet skall inom tre dagar från dagen för beslutet skriftligen tillställas den som fått avslag på medlemsansökan.

Beslut om vägrat medlemskap får överklagas av den berörde inom tre veckor enligt reglerna i RF:s stadgar.

■ Kommentar

10 § – Medlemskap

Styrelsen är föreningens högsta beslutande organ när årsmötet inte är samlat. Styrelsen är också föreningens främsta verkställande organ. Rätten att bevilja medlemskap bör därför ligga på styrelsen. Om en förening skulle skriva in i sina stadgar att endast årsmötet kan bevilja medlemskap, uppstår en situation som skulle kunna tolkas som att föreningen inte uppfyll-

ler öppenhetskravet (se nedan). Därför bör en sådan stadgeregul undvikas för att medlemskapet i SF inte ska ifrågasättas.

I de allra flesta föreningar har styrelsen delegerat rätten att bevilja medlemskap till andra inom föreningen. Ett vanligt sätt att värva medlemmar är försäljning av medlemskort, vilket några i föreningen fått delegerat till sig. I princip fattas ett beslut om beviljande av medlemskap

i den stund någon "köper" och som bevis får ett medlemskort. Ett annat vanligt sätt att bevilja medlemskap på är att acceptera en inbetald avgift på postgiro eller liknande och som bekräftelse skriva eller skicka ut medlemskort.

Till skillnad från det enkla sättet att bevilja medlemskap, krävs ett betydligt striktare tillvägagångssätt vid beslut om att neka medlemskap. Det är bara föreningens styrelse som får besluta om att neka någon medlemskap. Detta beslut kan inte delegeras.

Motivet för att neka någon medlemskap är uttryckt på det sättet, att endast om det kan antas att den medlemssökande personen kommer att motarbeta föreningens ändamål eller intressen får ansökan om medlemskap avslås. I praktiken innebär det att föreningarna ska vara öppna. Bara i undantagsfall och under förutsättning att det finns klart angivna skäl får medlemskap nekas.

I beslut om nekat medlemskap ska skälen

för detta redovisas och det ska också anges att den medlemssökande kan överklaga beslutet, till vilken idrottslig instans och inom vilken tid. Enligt överklagningsreglerna i 15 kap. i RF:s stadgar kan sådant beslut överklagas till SF inom tre veckor från att beslutet meddelats.

I ett fall om nekat medlemskap som drevs till högsta överklagningsinstans inom idrotten, vägrade en bowlingklubb inträde för en medlemssökande person. Motivet som angavs för avslagsbeslutet var att ett stort antal medlemmar skulle lämna klubben om medlemskap beviljades. Trots att representanter från både RF och Svenska Bowlingförbundet genom olika medlingsförsök försökte få föreningen att antingen ta in personen som medlem eller att redovisa de faktiska sakskalet som låg till grund för föreningens beslut, vägrade föreningen. Följden blev att Svenska Bowlingförbundet uteslöt klubben för att den inte rättade sig efter Riksidrottsstyrelsens beslut.

11 § Utträde

Medlem som vill utträda ur föreningen, skall skriftligen anmäla detta till styrelsen och anses därmed omedelbart ha lämnat föreningen.

Medlem som inte har betalat medlemsavgift för två på varandra följande verksamhetsår får anses ha begärt sitt utträde ur föreningen. Medlemskapet upphör i sådant fall genom att personen avförs från medlemsförteckningen.

■ Kommentar

11 § – Utträde

Ingen kan tvingas att tillhöra en förening. En medlem har alltid rätt att när som helst själv begära utträde ur föreningen, men kan ändå vara skyldig att betala förfallna avgifter. Om medlemmen har begärt utträde men inte betalat vad han är skyldig föreningen, bestämmer styrelsen vilka åtgärder som ska vidtas. I yttersta fall kan föreningen ta till rättsliga åtgärder för att få den tidigare medlemmen att uppfylla vad man avtalat om (medlemskapet = avtal).

För att vara säker på om en person har begärt utträde eller inte bör avsägelsen vara skriftlig. Medlemskapet upphör då i och med att avsägelsen kommit till föreningen. Om en person ensidigt hävdar att han inte är medlem, men ingen skriftlig anmälan gjorts, är personen förmodligen fortfarande medlem. I vissa fall kan det vara av betydelse, till exempel vid en dopingkontroll eller vid idrottslig bestraffningsåtgärd.

I andra stycket finns en så kallad **passivitets-**

regel. En medlem som inte har betalat sina medlemsavgifter två år i rad, förlorar genom passivitet sitt medlemskap. I praktiken innebär det att om cirka ett år har förflutit från tidpunkten för sista förfallodagen för föregående års avgift, så kan föreningen ta bort medlemmen ur medlemsregistret. När förfallodagen för andra

årets medlemsavgift passerats har medlemmen låtit bli att betala avgift två år i rad. Regeln har tillkommit av praktiska skäl för att slippa formella beslut om uteslutning (se nedan) av medlemmar som av en eller annan anledning lämnar föreningen och slutar betala medlemsavgift.

12 § Uteslutning med mera

Medlem får inte uteslutas ur föreningen av annan anledning än att denne har försummat att betala av föreningen beslutade avgifter, motarbetat föreningens verksamhet eller ändamål, eller uppenbarligen skadat föreningens intressen.

Beslut om uteslutning får begränsas till att omfatta viss tid. Sådan tidsbegränsad uteslutning får som mest omfatta sex månader från beslutsdagen.

Om tillräckliga skäl för uteslutning inte föreligger får föreningen i stället meddela medlemmen varning.

Beslut om uteslutning eller varning får inte fattas utan att medlemmen inom viss tid, minst 14 dagar, fått tillfälle att yttra sig över de omständigheter som föranlett att medlemskapet ifrågasätts. I beslutet skall skälen härför redovisas samt anges vad medlemmen skall iakttä för överklagande. Beslutet skall inom tre dagar från dagen för beslutet skriftligen tillställas den berörde.

Beslut om uteslutning eller varning skall fattas av föreningens styrelse och får av den berörde överklagas inom tre veckor enligt reglerna i RF:s stadgar.

■ Kommentar

12 § – Uteslutning med mera

Frågan om att utesluta en medlem ur föreningen är både svår och omfattande, och kan bara beskrivas översiktligt här. Huvudregeln måste alltid vara hellre fria än fälla i första läget. Det är bättre att försöka hitta en lösning på problemet än att göra sig av med personer som kan uppfattas avvikande eller störande genom att utesluta dem.

Föreningar som är anslutna till RF ska enligt grundläggande principer vara öppna för alla (jfr 10 §). Öppenhetskravet innebär också att särskilt höga krav ställs på hanteringen av uteslutningsärenden. Ribban ligger alltså högt när det gäller möjligheten att utesluta en enskild medlem ur en idrottsförening. Men det är inte detsamma

som att säga att det inte går att utesluta en medlem. För att ge en bild av den syn på uteslutning av enskild medlem som RF står för citeras nedan ur en inlägga till Högsta Domstolen (HD) som Riksidrottsstyrelsen inlämnade i ett mål för några år sedan:

”RF, SF, förening och enskild person sammanlänkas genom medlemskapet. Detta är frivilligt och det ankommer således på varje individ eller organisation att avgöra om man vill eller inte vill vara medlem i närmast överordnad organisation. (Föreningen tillhör automatiskt de regionala organen – DF och SDF – när den blir medlem i SF.) Genom medlemskapet förutsätts att överordnade

organisationers stadgar, övriga regler och beslut följs. Skulle medlem bryta mot dessa regler kan fråga om uteslutning aktualiseras.

En grundläggande princip inom idrottsrörelsen är att de till SF anslutna föreningarna ska vara öppna och i princip tillåta envar fysisk person som så önskar att bli medlem. Härav följer också att det, bortsett från de s.k. avgiftsfallen krävs ett handlande från medlemmens sida som är av mycket allvarlig natur för att denne ska kunna uteslutas ur föreningen. Samtidigt ligger det i sakens natur att styrelse och andra föreningsorgan får acceptera kritik från medlemmarna. Det utgör en del av de demokratiska principer på vilka föreningsverksamheten inom idrottsrörelsen bygger.

För att uteslutningsbeslut ska vara giltigt krävs enligt stadgarna dels en i formellt avseende korrekt handläggning, dels en saklig grund. Uteslutningsbeslutet kan härvid vila på en i stadgarna intagen objektiv eller subjektiv uteslutningsgrund.

Som en objektiv uteslutningsgrund räknas bl.a. medlems underlåtenhet att betala medlemsavgift.

De subjektiva uteslutningsgrunderna förutsätter värdeprövningar i det enskilda fallet, t.ex. huruvida medlemmen kan anses ha motarbetat föreningens intressen. De subjektiva uteslutningsgrunderna ställer höga krav på föreningsstyrelsens omdöme vid beslutsfattandet. Riktpunkten bör vara 'hellre fria än fälla'. Prövningen får inte påverkas av generella bedömningar, och det räcker inte med att vederbörande anses vara besvärlig eller att han uttalat sig förklenande om styrelsen eller andra funktionärer eller är allmänt kritisk mot styrelsens sätt att sköta sina angelägenheter. Vidare får medlem inte uteslutas därför att han med utnyttjande av sin stadgeenliga rätt, fört talan mot styrelsebeslut eller av det skälet att han är känd för att hålla på att gällande regler ska följas till punkt och pricka. Skäl till uteslutning kan föreligga t.ex. om medlem mot bättre vetande eller uppenbart sanningslöst sprider ut att styrelsen eller namngivna ledamöter berett sig otillbörliga förmåner eller annars använt föreningens tillgångar på ett förkastligt sätt eller grovt åsidosatt sina plikter mot föreningen och dess medlemmar."

Beslut om uteslutning kan tidsbegränsas. En sådan begränsning får dock som mest omfatta sex månader från beslutsdagen (jfr 8 kap. 6 § i RF:s stadgar). En vanlig missuppfattning är att uteslutning inte skulle kunna vara längre tid än sex månader. Det stämmer inte riktigt eftersom en uteslutning som inte är tidsbegränsad gäller tills vidare. En person som blivit utesluten ur föreningen utan tidsbegränsning kan ansöka om medlemskap på nytt med beaktande av vad som sägs i 10 §.

Som ett alternativ till uteslutning finns i normalstadgarna **varning**. Om föreningsstyrelsen inte tycker att det finns tillräckliga skäl för uteslutning, men ändå anser att en medlem har betett sig klandervärd, kan man ge en varning i stället. Varningen innebär en begäran att medlemmen i fortsättningen ska rätta sig efter föreningens regler och till exempel inte uppträda på sätt som kan skada föreningens intressen. Ett ärende om varning ska handläggas på samma sätt som ett uteslutningsärende. Medlemmen måste få möjlighet att yttra sig över det som läggs honom till last innan styrelsen beslutar om åtgärd. Sannolikt hanteras ärendet redan från början som ett uteslutningsärende där styrelsen senare bestämmer sig för den lindrigare åtgärden varning. Om medlemmen inte bryr sig om beslutad varning finns senare möjlighet för föreningen att ta upp frågan igen för behandling som uteslutningsärende.

Både beslut om uteslutning och varning kan överklagas inom idrotten enligt reglerna i 15 kap. i RF:s stadgar. Närmaste överklagningsinstans är det SF föreningen tillhör. Om föreningen tillhör flera SF är det förmodligen det förbund vars idrott medlemmen i första hand är aktiv inom som är rätt SF. Om osäkerhet råder kan Riksidrottsnämnden avgöra vilken instans som ska ta upp ärendet till prövning.

13 § Medlems rättigheter och skyldigheter

Medlem

- har rätt att delta i sammankomster som anordnas för medlemmarna
- har rätt till information om föreningens angelägenheter
- skall följa föreningens stadgar och beslut som fattats av föreningsorgan samt följa i 3 § nämnda organisationers stadgar, bestämmelser och beslut
- har inte rätt till del av föreningens behållning eller egendom vid upplösning av föreningen
- skall betala medlemsavgift senast den ..... samt de övriga avgifter som beslutats av föreningen.

■ Kommentar

13 § – Medlems rättigheter och skyldigheter

Som tidigare har nämnts utgörs föreningen av sina medlemmar. Det kan därför verka självklart att i stadgarna skriva in att medlemmarna har **rätt att delta i sammankomster** som anordnas för medlemmarna. Ytterst är det också så att det är medlemmarna som har det avgörande ordet i de frågor som kommer upp. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att inte alla sammankomster för medlemmarna är beslutande möten. Vid årsmöte och extra årsmöte utövar medlemmarna sitt bestämmande genom att delta i beslutsfattandet. Vid allmänna föreningsmöten, som inte har karaktären av extra årsmöte, fattas inga bindande beslut för föreningen. Dessa möten kan ändå vara viktiga för att få reda på medlemmarnas vilja, och inte minst den valda styrelsens bör ta intryck av medlemmarnas synpunkter.

I den andra punkten i 13 § anges att medlem har **rätt till information** om föreningens angelägenheter. Även denna punkt kan tyckas självklar och ses som en naturlig del i en demokratisk förening. I normala fall ligger det i både medlemmarnas och den valda styrelsens intresse att sprida information om föreningen. Många föreningar har egna klubbtidningar, andra använder anslagstavlor för att sprida information. Rätten till information innebär dock inte att en enskild medlem när som helst kan kräva att få se till exempel styrelseprotokoll eller föreningens bokföring. I princip är föreningens protokoll och andra handlingar inte offentliga,

inte ens för medlemmarna. Den goda föreningsstyrelsen brukar ändå sätta upp protokollen eller referera styrelsemötet i föreningsbladet. Om en känslig fråga ska beslutas vid ett styrelsemöte, och om beslutet kan skada föreningen eller en enskild person om det offentliggörs, kan styrelsen välja att lägga sådant beslut som bilaga till originalprotokollet. Om en medlem misstänker att styrelsen undanhåller medlemmarna viktig information kan den alltid vända sig till föreningens revisorer och begära en kontroll. Revisorn har rätt att ta del av föreningens samtliga handlingar när som helst men har även ansvar för att känsliga uppgifter inte sprids vidare. Till undrande medlem bör revisorn i så fall enbart uttala sig om styrelsen sköter sina uppgifter eller inte, men inte röja det som sekretessbelagts.

Att medlem är **skyldig att följa stadgar, bestämmelser och beslut** är också en självklarhet i demokratiska föreningar. De medlemmar som inte instämmer i fattade majoritetsbeslut kan dock principiellt alltid välja att lämna föreningen för att slippa omfattas av beslutet. Om en medlem bryter mot stadgar och beslut finns objektivt sett en grund för uteslutning.

Idrottsföreningen ska vara en ideell förening. Medlemmarna har därför **inte rätt till del av föreningens behållning eller egendom vid upplösning av föreningen**. Skulle föreningen vid sin upplösning, eller även under sin levnad, fördela överskott från föreningens verksamhet

till medlemmarna, finns uppenbar risk för att föreningen inte längre är att betrakta som ideell förening utan som en ekonomisk förening. Troligtvis handlar det då också om en oregistrerad ekonomisk förening, som inte är en juridisk person, vilket kan få konsekvenser för det personliga ansvaret.

Medlemmen **ska betala medlemsavgifter** senast vid den tidpunkt som föreningen bestämt. Många föreningar har bestämt att medlemsavgiften ska vara betalda vid det senaste verksamhetsårets slut för att medlemmen ska ha

rösträtt vid det kommande årsmötet. Medlemsavgiften som fastställs av årsmötet bör skiljas från **övriga avgifter** (företrädesvis verksamhetsavgifter) som kan förekomma i en förening. En obetald medlemsavgift påverkar rösträtten vid årsmötet (se 17 §) och kan också leda till uteslutning. En obetald terminsavgift eller annan avgift som relaterar till betalning för en tjänst eller liknande får inte omedelbart samma verkan. I första hand bör man försöka driva in denna typ av fordringar på vanligt sätt.

14 § Deltagande i den idrottsliga verksamheten

Medlem har rätt att delta i föreningens idrottsliga verksamhet under de former som är vedertagna inom idrotten och på samma villkor som gäller för övriga medlemmar.

Medlem får inte delta i tävling eller uppvisning utan medgivande av styrelsen eller, om denna så bestämt, av sektionsstyrelsen. Om tävlingen eller uppvisningen arrangeras utanför Sverige, skall också vederbörande SF ge sitt samtycke, såvida inte SF beslutat om en annan ordning.

Är arrangören inte ansluten till det SF som är organiserat för att omhändera den idrottsgren vilken tävlingen eller uppvisningen gäller, får medlemmen delta endast om detta SF godkänt tävlingen eller uppvisningen.

■ Kommentar

14 § – Deltagande i den idrottsliga verksamheten

Den 14 § är en av mycket få paragrafer i normalstadgarna som har en direkt koppling till den idrottsliga verksamheten. Lydelsen i paragrafen finns också intagen i RF:s stadgar (8 kap. 8 §) och får därmed ses som en grundläggande reglering för hela den svenska idrottsrörelsen.

I första stycket fastslås den så kallade idrottsliga likhetsprincipen. Grundprincipen inom föreningsrätten – **likhetsprincipen** – innebär att majoriteten vid sitt beslutsfattande inte utan stöd av stadgarna får utsätta de enskilda medlemmarna för olika behandling. Att en medlem har rätt att delta i den idrottsliga verksamheten på samma villkor som övriga medlemmar ger

uttryck för denna princip. Stadgandet innebär alltså att en medlem kan kräva att få delta i den idrottsliga verksamheten på samma villkor som andra medlemmar. I en golfklubb finns kanske en kö för att få spelrätt på golfbanan. Ingen ska därför på skäl som strider mot likhetsprincipen kunna gå förbi den kön. I en tennisklubb delar man in träningsgrupper och fördelar tennistider efter vilken standard spelarna har. En enskild medlem kan då inte referera till likhetsprincipen och kräva att få spela i elitgruppen om personen inte uppfyller kraven för att tillhöra den. I en fotbollsklubb eller ishockeyklubb är det oftast självklart att de bästa blir uttagna till representa-

tionslaget, men i de individuella idrotterna är det inte lika självklart att en subjektiv uttagning sker till tävlings- och träningsstillfällen. Det kan ändå förekomma utan att det strider mot den idrottsliga likhetsprincipen. Så länge alla medlemmar i grunden har samma möjlighet att kvalificera sig på idrottsliga meriter är en sådan uppdelning acceptabel. Däremot får inte irrelevanta skäl användas för att skilja på medlemmarna.

Vid tävling och uppvisning representerar en medlem i en förening inte sig själv i första hand, utan sin förening. Därför ska styrelsen, eller den styrelsen utser, **sanktionera deltagandet** i den idrottsliga verksamheten. Normalt är detta inte några problem i föreningarna eftersom det ofta finns ett generellt beslut, eller att det faller sig naturligt eftersom det rör sig om lagsporter. En känslig fråga är ibland om styrelsen omvänt kan besluta att medlem inte får representera föreningen. En sådan åtgärd kan uppfattas som en bestraffning och måste i så fall tydligt kunna motiveras. Under alla omständigheter ska man inte använda åtgärden om den strider mot likhetsprincipen.

Om en tävling eller uppvisning sker utomlands ska även aktuellt SF ge sitt samtycke till deltagandet. Även i dessa fall finns i regel generella sanktionsbeslut eller till och med särskilt angivet i SF:s tävlingsregler vilka förutsättningar som gäller för deltagande.

Ett specialfall är om en medlem tänker delta i en tävling eller uppvisning där arrangören inte är ansluten till, eller har fått sanktion från, det SF som är organiserat för att ha hand om den idrottsgren tävlingen eller uppvisningen gäller. Om till exempel en piratliga ishockey skulle startas i Sverige kan Svenska Ishockeyförbundet

i princip säga att samtliga ishockeyspelare, som är medlemmar i klubbar anslutna till förbundet, inte får delta i denna tävlingsverksamhet som konkurrerar med förbundet. Om spelarna ändå skulle delta i sådan verksamhet bryter de mot en grundläggande regel för svensk idrottsrörelse och kan bestraffas och ytterst bli uteslutna ur idrottsrörelsen.

Årsmötet och extra årsmöte

Föreningen utgörs av sina medlemmar. Utan medlemmar finns ingen förening.

En idrottsförening är inte någon egendom som kan ägas av en eller flera personer. Den kan inte heller ses som ett företag som drivs av några få personer.

En idrottsförening är en demokratiskt uppbyggd organisation där beslutanderätten och makten ytterst ligger hos medlemmarna. Medlemmarna utövar sitt inflytande i enlighet med de stadgar som antagits av medlemmarna på årsmötet.

För att det föreningsdemokratiska arbetet ska fungera krävs dels regler för hur beslut ska komma till stånd, dels kunskap om hur reglerna ska användas och kanske framför allt – ett engagemang från medlemmarna att delta i beslutsprocessen.

Medlemmarna utövar sin formella makt på årsmötet och extra årsmöte. Mellan årsmötena ger medlemmarna i uppdrag till sina förtroendevalda (styrelsen) att för medlemmarnas räkning sköta det löpande arbetet. Reglerna om tidpunkt för årsmötet, om kallelse, om de formella förutsättningarna för beslutsfattande vid årsmötet med mera, betyder mycket för att det föreningsdemokratiska arbetet ska fungera.

ÅRSMÖTET OCH EXTRA ÅRSMÖTE

15 § Tidpunkt, kallelse

Årsmötet, som är föreningens högsta beslutande organ, hålls före utgången av ..... månad på tid och plats som styrelsen bestämmer.

Kallelse till årsmötet skall av styrelsen senast tre veckor före mötet tillställas medlemmarna, eller kungöras i ortspressen. Vidare skall kallelse jämte förslag till föredragningslista anslås i klubblokal eller på annan lämplig plats. Har förslag väckts om stadgeändring, nedläggning eller sammanslagning av föreningen med annan förening eller annan fråga av väsentlig betydelse för föreningen eller dess medlemmar skall det anges i kallelsen.

Verksamhets- och förvaltningsberättelser, revisorernas berättelser, verksamhetsplan med budget samt styrelsens förslag och inkomna motioner med styrelsens yttrande skall finnas tillgängliga för medlemmarna senast en vecka före årsmötet. I kallelsen skall anges var dessa handlingar finns tillgängliga.

■ Kommentar

15 § – Tidpunkt, kallelse

För att över huvud taget ha en möjlighet att påverka beslutsfattandet måste medlemmarna få information om när och var årsmötet ska äga rum. Det är också viktigt att i förväg få reda på vilka ärenden, utöver de traditionella årsmötesfrågorna, som ska behandlas.

Tidpunkt för årsmöte

I stadgarna ska det stå när årsmötet senast ska vara. Det vanligaste är att man skriver "senast den x/y" eller "senast före utgången av x månad". Årsmötet bör inte ligga alltför långt efter räkenskapsårets slut. Om verksamhets- och räkenskapsåret utgår vid årsskiftet bör årsmötet kunna hållas senast under mars månad. Årsmötet bör inte ligga längre tid än sex månader efter verksamhets- och räkenskapsårets slut.

Många idrottsföreningar vill att årsmötet ska komma som ett naturligt inslag i föreningens verksamhetscykel. I föreningar med utpräglad vinteraktivitet ligger oftast årsmötet på våren/försommaren. Sommarsporterna håller normalt sitt årsmöte under senhösten/vinter. Om föreningen inte måste följa bokföringslagen (vilket man måste göra som näringsidkare, se närmare under 3.5 ovan) kan föreningen i princip själv

välja brytpunkt för räkenskapsåret, och också när årsmötet ska ligga.

Kallelse till årsmötet

Det måste stå i stadgarna hur kallelse till årsmötet ska ske. I normalstadgarna står att kallelsen ska skickas till medlemmarna eller meddelas i ortspressen och även sättas upp i klubblokal eller liknande utrymme.

Det bästa är naturligtvis att varje medlem får kallelsen direkt med posten. Men ibland kan föreningens medlemsantal vara så stort att det kan vara motiverat med ett alternativ. I sådant fall kan annonsering i lokalpressen kombinerat med att sätta upp kallelsen i klubblokalen vara en bra lösning.

I kallelsen ska det tydligt framgå vilken tid och plats årsmötet ska vara och vilka viktigare ärenden som ska behandlas, oavsett hur den meddelas. Förslag om stadgeändring, nedläggning av sektion/idrott, fråga om sammanslagning eller annan fråga av större ekonomisk eller av annan väsentlig betydelse för föreningen eller dess medlemmar ska alltid anges i kallelsen.

Av kallelsen måste också framgå vart medlemmarna ska vända sig om de vill ta del av samtliga årsmöteshandlingar.

16 § Förslag till ärenden att behandlas av årsmötet

Såväl medlem som styrelsen får avge förslag att behandlas av årsmötet.

Förslag från medlem skall vara styrelsen tillhanda senast fyra veckor före årsmötet. Styrelsen skall till årsmötet avge skriftligt yttrande över förslaget.

■ Kommentar

16 § – Förslag till ärenden att behandlas av årsmötet

Varje medlem har rätt att lägga fram förslag för årsmötets ställningstagande. Det är en grundläggande demokratisk rättighet. För att inkomna förslag (motioner) ska kunna behandlas i god ordning på mötet bör de förses med ett yttrande från styrelsen till mötet. I bästa fall bör också motionerna och styrelsens förslag skickas ut i god tid före mötet. Om det inte är möjligt får de medlemmar som vill, på sätt som framgår av kal-

lensen (se ovan), själva informera sig närmare om ärendena. Men det måste framgå av kallelsen vilka ärenden som ska behandlas på årsmötet.

Styrelsen får självfallet inte undanhålla inkomna förslag för årsmötet. Om styrelsen tycker att en motion är helt befängd får den säga det i sitt yttrande och föreslå att motionen avslås. Styrelsen får inte på något sätt hindra en motion från att behandlas av årsmötet.

17 § Rösträtt samt yttrande- och förslagsrätt på årsmötet

Medlem som har betalat förfallna medlemsavgifter och under mötesåret fyller lägst ..... har rösträtt på möte.

Rösträtten är personlig och får inte utövas genom ombud.

Medlem utan rösträtt har yttrande- och förslagsrätt på mötet.

■ Kommentar

17 § – Rösträtt samt yttrande- och förslagsrätt på årsmöte

Grundprincipen om att en medlem är lika med en röst gäller även inom idrottens föreningar. Avsteg från grundregeln ska framgå av stadgarna.

Krav på betald medlemsavgift samt uppnådd rösträttsålder

Den första förutsättningen för att få rösträtt på årsmötet är att man har gjort rätt för sig. Med det menas i normalstadgarna att man i bestämd tid ska ha betalt medlemsavgiften till förening-

en. För att inte skapa osäkerhet om den ordning som gäller i föreningen är det bra att skriva i stadgarna hur avgiften ska betalas, till exempel *"medlem som senast vid verksamhetsårets slut har betalat förfallna avgifter har rösträtt ... etc."*. Då är det lätt att pricka av röstberättigade medlemmar med medlemsmatrikeln som underlag och få en korrekt röstlängd för mötet.

En annan vanlig inskränkning i medlemmens rösträtt är kravet på att ha uppnått viss ålder.

Riksidrottsförbundet har i tidigare utgåva av normalstadgar för idrottsförening angett att rösträttsåldern lämpligen bör ligga någonstans mellan 12 och 15 år. Någon ändring i denna grundsyn har inte skett. I vissa föreningar, till exempel skolidrottsföreningar på låg- och mellanstadiet bör rösträttsåldern kunna sättas lägre än 12 år med hänsyn till arten och omfattningen av föreningens verksamhet. Å andra sidan kan det finnas skäl att i till exempel i en skytteförening lägga rösträttsåldern högre än 15 år. Något krav på att medlemmar måste vara myndiga för att delta i mötesbeslut finns dock inte.

Rösträtten personlig – ombud får inte användas.

I vissa samverkansformer där medlemskapet representerar ekonomiska intressen för medlemmen kan denne ofta utöva sin rösträtt vid stämman/årsmötet genom ombud. Inom idrottens föreningar har andra intressen än de rent personligt ekonomiska ansetts viktigare. Medlemmarnas gemensamma intresse för föreningen är viktigare än individens enskilda intresse av att vara medlem i föreningen. En följd av detta är att rösträtten ska vara personlig och att den inte får utövas genom ombud.

Ibland händer det att medlemmar inte kan komma på klubbens årsmöte på grund av resa eller tillfällig sjukdom. Varför ska inte dessa medlemmar få möjlighet att göra sin röst hörd genom ombud? Svaret finns delvis ovan, men motiveras också av den grundläggande idrottsliga principen att medlemmen själv ska närvara vid årsmötet och att inte någon via fullmakt ska kunna skaffa sig en eller flera röster. Det har förekommit exempel på innehavare av fullmakter i en sådan omfattning att en eller några få personer har kontrollerat ett årsmöte.

För många föräldrar är det naturligt att föra sina barns talan i olika sammanhang. Därför ställs också frågan varför inte en förälder kan företräda sitt barn som ombud vid föreningens årsmöte. I dessa fall spelar det som regel ingen större roll att ombudsförbudet finns så länge barnet inte har uppnått fastställd rösträttsålder. Ingen förening skulle trots det neka en förälder att yttra sig vid ett årsmöte, men det är önskvärt att även föräldrarna ansöker om medlemskap. För att underlätta ett sådant medlemskap bör familjemedlemskap finnas. Genom att betala en samlad familjemedlemsavgift blir samtliga medlemmar i familjen medlemmar i föreningen, och de familjemedlemmarna som uppnått stadgad rösträttsålder får rösträtt.

18 § Beslutförhet

Mötet är beslutsföret med det antal röstberättigade medlemmar som är närvarande på mötet.

■ Kommentar

18 § – Beslutsfattande och valbarhet

Vad gör man när det bara dyker upp sju stycken av föreningens tvåhundra medlemmar på årsmötet? Vad händer om ungdomssektionens samtliga röstberättigade för första gången dyker upp på årsmötet och hotar att köra över de

traditionella årsmötesrävarna genom att rösta för nedläggning av seniortennisen till förmån för utökade ungdomsaktiviteter?

I båda fallen gäller att årsmötet är beslutsföret med det antal röstberättigade medlem-

mar som (personligen) är närvarande vid mötet. Ett litet antal medlemmar kan alltså genom majoritetsbeslut på ett årsmöte bestämma över den stora och i dubbel bemärkelse "tysta" majoriteten medlemmar som stannar hemma på soffflocket.

Självklart är det inte bra om endast en minoritet av föreningens medlemmar kommer på föreningens årsmöten. Årsmötet är det högsta

beslutande organet och det tillfälle där medlemmarna ger sitt förtroende till dem de vill företrädas av. Om utvecklingen skulle gå mot att medlemmarna av olika anledningar nöjer sig med att konsumera sin idrott, och överlåter till "föreningsproffsen" att bestämma vid årsmöten och styrelsemöten, äventyras hela föreningens existens och frågan är om föreningen över huvud taget ska fortsätta sin existens som ideell förening.

19 § Beslut och omröstning

Beslut fattas med bifallsrop (acklamation) eller om så begärs efter omröstning (votering).

Med undantag för de i 8 § första stycket och 9 § nämnda fallen avgörs vid omröstning alla frågor genom enkel majoritet. Enkel majoritet kan vara antingen absolut eller relativ.

Val avgörs genom relativ majoritet. Med relativ majoritet menas att den (de) som erhållit högsta antalet röster är vald (valda) oberoende av hur dessa röster förhåller sig till antalet avgivna röster.

För beslut i andra frågor än val krävs absolut majoritet, vilket innebär mer än hälften av antalet avgivna röster.

Omröstning sker öppet. Om röstberättigad medlem begär det skall dock val ske slutet.

Vid omröstning som inte avser val gäller vid lika röstetal det förslag som biträds av ordföranden vid mötet, om han är röstberättigad. Är han inte röstberättigad avgör lotten. Vid val skall i händelse av lika röstetal lotten avgöra.

Beslut bekräftas med klubbslag.

■ Kommentar

19 § – Beslut och omröstning

I den normala föreningen med den normala verksamheten fattas mötesbesluten oftast genom att medlemmarna ljudligt svarar "ja" på ordförandens fråga om mötet beslutar i enlighet med styrelsens förslag. Detta kallas beslut genom (eller med) acklamation. I de fall det finns delade meningar i en fråga, och där man även hör ljudliga "nej", kan man ibland förvänta sig att någon ropar "votering". Om votering begärs ska omröstning ske. Erfarna mötesordföranden brukar lyssna med mötet om de kan gå med på en så kallad försöksvotering. Medlemmarna kan då genom handuppräckning visa om de håller med

eller inte, eller alternativt upplåta sin stämma på de förslag som presenteras. Om det är uppenbart hur försöksvoteringen utfaller brukar mötet nöja sig med det. Om inte så sker rösträkning enligt röstlängden. Det är viktigt att notera från normalstadgarna att omröstningar ska vara öppna i sakfrågor och att medlemmarna ska vara beredda att öppet stå för den uppfattning de har. Vid val kan man däremot begära att omröstningen ska ske med slutna valseدلar.

Alla beslut fattas med antingen enkel eller kvalificerad majoritet.

Enkel majoritet är antingen absolut eller rela-

tiv. Med absolut majoritet menas mer än hälften av antalet röster. Vid val får beslut fattas med relativ majoritet. Med relativ majoritet menas att den (de) som fått högsta antalet röster är vald (valda) oberoende av hur antalet röster förhåller sig till antalet avgivna röster.

Med **kvalificerad majoritet** menas att inte bara flertalet av de röstande går med på förslaget utan att flertalet måste utgöras av till exempel minst 2/3 eller 4/5 av antalet röster för att förslaget ska gå igenom.

Vid beslutsfattandet gäller således **majo-**

ritetsprincipen. Majoritetens vilja blir den styrande i föreningen. Om någon inte delar majoritetens syn finns möjlighet att markera detta genom att begära en reservation till protokollet. Det kan hända att personen ifråga anser att beslutet ligger så långt från hans uppfattning att han inte längre kan stanna kvar som medlem i föreningen. Han har därför en självklar rätt att i sådant sammanhang få lämna föreningen. De som inte reserverar sig mot beslutet förväntas däremot sluta upp bakom det majoriteten beslutat.

20 § Valbarhet

Valbar till styrelsen och valberedningen är röstberättigad medlem av föreningen. Arbetstagare inom föreningen får dock inte väljas till ledamot av styrelsen, valberedningen eller till revisor i föreningen.

■ Kommentar

20 § – Valbarhet

I normalstadgarna finns en grundläggande förutsättning att endast föreningsmedlemmar kan väljas till föreningsstyrelsen och till valberedningen. Kravet har tillkommit bland annat av det skälet att vi nu mer än tidigare måste värna om vikten av att föreningen är till för sina medlemmar och ska styras av medlemmarna.

Begränsningen att föreningens arbetstagare inte får väljas till ledamot av styrelsen överensstämmer med vad som anges i RF:s stadgar (3

kap. 3 §) och med vad som gäller generellt inom den svenska idrottsrörelsen. Regeln kan ses som ett uttryck för principen att den svenska idrottsrörelsen bygger på demokratiska ideella föreningar med frivilligt arbetande ideella ledare som beslutsfattare. De anställda har oftast genom sin anställning tillräckligt stort inflytande, och bör inte dessutom ta rollen som förtroendevalda i föreningen.

21 § Ärenden vid årsmötet

Vid årsmötet skall följande behandlas och protokollföras:

1. Fastställande av röstlängd för mötet.
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
3. Val av protokolljusterare och rösträknare.
4. Fråga om mötet har utlysts på rätt sätt.
5. Fastställande av föredragningslista.
6. a) Styrelsens verksamhetsberättelse för det senaste verksamhetsåret.
b) Styrelsens förvaltningsberättelse (balans- och resultaträkning) för det senaste räkenskapsåret.
7. Revisorernas berättelse över styrelsens förvaltning under det senaste verksamhets- och räkenskapsåret.
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för den tid revisionen avser.
9. Fastställande av medlemsavgifter.
10. Fastställande av verksamhetsplan samt behandling av budget för det kommande verksamhets- och räkenskapsåret.
11. Behandling av styrelsens förslag och i rätt tid inkomna motioner.
12. Val av
  - a) föreningens ordförande för en tid av ..... år.
  - b) halva antalet övriga ledamöter i styrelsen för en tid av ..... år.
  - c) suppleanter i styrelsen med för dem fastställd turordning för en tid av ..... år.
  - d) ..... revisorer jämte suppleanter för en tid av ett år. I detta val får inte styrelsens ledamöter delta.
  - e) ..... ledamöter i valberedningen för en tid av ett år, av vilka en skall utses till ordförande.
  - f) beslut om val av ombud till SDF-möten (och ev. andra möten där föreningen har rätt att representera med ombud).
13. Övriga frågor.

Beslut i fråga av större ekonomisk betydelse för föreningen eller medlemmarna får inte fattas om den inte finns med i kallelsen till mötet.

■ Kommentar

21 § – Ärenden vid årsmötet

I stadgarna ska de obligatoriska ärenden som ska behandlas av årsmötet anges. Ärendenas ordningsföljd kan variera, men det kan vara praktiskt att behandla ärenden om den tid som varit efter de inledande mötesformalia, och efter beslut om ansvarsfrihet övergår mötet till att behandla i huvudsak framåtsyftande ärenden. I många fall är det brukligt att avsluta mötet med

valen, vilket kan motiveras med att den nyvalda styrelsen i detta läge vet vad den har att rätta sig efter. Under punkten övriga frågor kan normalt enbart frågor tas upp för diskussion och inte för beslut.

Här kommenteras några av punkterna mer ingående:

Årsmötet öppnas normalt av föreningens ord-

förande, som direkt efter öppningsanförandet tar upp frågan om **(1) fastställande av röstlängd för mötet**. Inget hinder finns att mötet beslutar att röstlängd ska fastställas senare om omröstning ska ske (dvs. då votering begärs). I många fall väljer man dock att "pricka av" medlemmarna mot gällande medlemsförteckning före mötesstarten (för att kontrollera både medlemskapet, medlemmens ålder och att medlemsavgift har betalats). Den lista som görs då redovisas och fastställs som röstlängd för mötet.

En för många obesvarad fråga är vilka som ska besluta om fastställande av röstlängd. Det kan teoretiskt tänkas att någon begär att ytterligare medlemmar ska ha rösträtt eller att någon inte ska ha rösträtt när styrelsen lägger fram sitt förslag till röstlängd (som baseras på den ovan redovisade "avprickningen" mot medlemsförteckningen). I detta läge gäller, om votering begärs, att det är de röstberättigade medlemmarna enligt den röstlängd som styrelsen har gjort som ska avgöra om röstlängden ska kompletteras med ytterligare medlemmar eller om någon ska strykas därifrån.

(2) Frågan om mötet har utlysts på rätt sätt återknyter till paragrafen om kallelse till mötet (15 §). Om styrelsen har missat information i kallelsen är det under den här punkten man bör invända. Om det skulle visa sig att det finns allvarliga brister med kallelsen bör mötet skjutas upp och en ny kallelse göras i enlighet med stadgarna.

Punkterna **(4)** och **(5) val av mötesfunktionärer** kan man lägga direkt efter punkten om fastställande av röstlängd för mötet. Då får den valda mötesordföranden, som självfallet kan vara någon annan än föreningens ordförande, leda förhandlingarna i stort sett från starten av mötet.

Under punkterna styrelsens och revisorernas berättelser **(6)** och **(7)** finns möjlighet för medlemmarna att ställa frågor om hur föreningen har skötts under det gångna verksamhets- och räkenskapsåret. Här har medlemmarna i princip alltid rätt att få reda på detaljer i föreningens ekonomi och förvaltning, och styrelsen har en motsvarande skyldighet att svara på frågor (jfr ovan 13 § om medlems rätt till information).

Det är bara om den begärda informationen kan skada föreningen som styrelsen har rätt att undanhålla medlemmarna den.

Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen (8) är den klassiska punkten på årsmötet då pulsen slår lite extra på sittande styrelseledamöter. Revisorerna ska uttala sig i ansvarsfrågan och företräda medlemmarna mot styrelsen. (Brister revisorerna i sin omsorg om föreningen kan även de i princip göras ansvariga.) Om revisorerna föreslår att styrelsen ges ansvarsfrihet och om mötet beslutar det, betyder det att styrelsens förvaltning godkänns och inga skadeståndsanspråk ställs mot styrelsen. I praktiken avser beslutet om beviljad ansvarsfrihet hela styrelsen även om ansvarsfriheten ska prövas och beviljas individuellt för varje styrelseledamot. Mötet kan alltså besluta att inte bevilja antingen hela styrelsen eller enskilda styrelseledamöter ansvarsfrihet. Det är också viktigt att veta att oberoende av vad revisorerna föreslår kan mötet besluta i annan riktning. Om ansvarsfrihet vägras lämnas frågan om skadeståndstalan mot styrelsen (eller delar av den) öppen. Den nyvalda styrelsen (ingen väljer om en styrelse som man inte beviljar ansvarsfrihet) får då i praktiken överväga om rättsliga åtgärder ska vidtas för föreningens (medlemmarnas) räkning. Talan om skadestånd ska i så fall göras inom ett år från det att årsredovisningen och revisionsberättelsen presenterats.

Fastställande av medlemsavgifter (9) är alltid ett ärende för årsmötet. Medlemsavgifter, som är en form av kollektiv obligatorisk avgift, ska inte förväxlas med avgifter för att delta i verksamheten (t.ex. terminsavgifter för verksamhet), som nödvändigtvis inte behöver beslutas av årsmötet. Se i övrigt angående medlemsavgiften under 5.3.1 ovan.

Att årsmötet även ska behandla föreningens framtida verksamhet uttrycks bland annat genom nästa punkt **(10) fastställande av verksamhetsplan samt behandling av budget**. Här ska medlemmarna ge styrelsen vägledning om hur man vill prioritera verksamheten för kommande år. Att årsmötet beslutar att fastställa verksamhetsplan och oftast även fastställer budget, innebär inte att styrelsen är helt låst vid beslutet. Styrelsen kan under året göra juste-

ringar i budgeten om det visar sig att de givna förutsättningarna genom årsmötesbeslutet inte håller. Men det är viktigt att betona att årsmötets beslut anger ramarna och inriktningen för styrelsens arbete, och att den styrelse som inte är lyhörd för medlemmarnas vilja knappast blir omvald på kommande årsmöte.

(11) Behandling av styrelsens förslag och inkomna motioner är den punkt som tillsammans med den föregående punkten bör ta det mesta av årsmötets tid. Här behandlas de ärenden som väckts genom motioner från medlemmarna och de förslag som styrelsen vill att mötet beslutar om. I det utskrivna förslaget till föredragningslista som skickas med kallelsen eller sätts upp i klubblokalen (jfr ovan ang. kallelseförfarandet) bör samtliga ärenden anges och inte gömmas under den rubrik som står i stadgarna. När ärendena behandlas bör man också komma ihåg att andra förslag kan vara aktuella än de som motionären eller styrelsen lagt fram, under förutsättning att de hör till det ärende som är upptaget. Om ärendet gäller ändring av klubbens färger, och styrelsens förslag är blågrönt, finns inget som hindrar att en medlem föreslår och mötet beslutar om andra färger. Skulle ären-

det däremot handla om sammanslagning med en viss klubb, får mötet inte besluta att sammanslagning ska ske med en helt annan klubb.

Valen (12) är en viktig punkt på årsmötet. Normalt bör val av klubbens ordförande alltid prövas vid varje årsmöte. Mandattiden bör därför vara ett år. Övriga styrelseledamöter kan däremot väljas för två år, ofta motiverat av att det finns fördelar med kontinuitet i styrelsen och att risken för att samtliga ledamöter tackar nej till omval minskar då. Om suppleanter ska väljas, vilket inte är obligatoriskt, bör de väljas på ett år och man bör också bestämma i vilken ordning suppleanterna ska inträda vid ordinarie ledamots frånvaro.

Punkten **(13) övriga frågor** skulle egentligen inte behövas, eftersom ett väl förberett årsmöte redan har avhandlat alla väsentliga frågor. Trots det dyker det nästan alltid upp frågor som medlemmarna vill ventilera. Det är viktigt att betona att beslut sällan kan tas under denna punkt, om inte styrelsen får ett uppdrag att till exempel utreda en fråga och återkomma vid ett senare möte. Dessutom får inte beslut fattas i frågor av större ekonomisk betydelse om de inte uttryckligen funnits med i kallelsen till mötet.

22 § Extra årsmöte

Styrelsen kan kalla medlemmarna till extra årsmöte.

Styrelsen är skyldig att kalla till extra årsmöte när en revisor eller minst en tiondel av föreningens röstberättigade medlemmar begär det. Sådan framställning skall avfattas skriftligen och innehålla skälen för begäran.

När styrelsen mottagit en begäran om extra årsmöte skall den inom 14 dagar utlysa sådant möte att hållas inom två månader från erhållen begäran. Kallelse med förslag till föredragningslista för extra årsmöte skall tillställas medlemmarna senast sju dagar före mötet eller kungöras inom samma tid i ortspressen. Vidare skall kallelsen med förslag till föredragningslista anslås i klubblokalen eller på annan lämplig plats.

Underlåter styrelsen att utlysa eller kalla till extra årsmöte får de som gjort framställningen vidta åtgärder enligt föregående stycke.

Vid extra årsmöte får endast det som föranlett mötet upptas till behandling.

Om rösträtt på extra årsmöte och om beslutsmässighet vid sådant möte gäller vad som sägs i 17 § och 18 §.

■ Kommentar

22 § – Extra årsmöte

I 22 § anges när en förening ska hålla extra årsmöte. Styrelsen kan alltid kalla till extra årsmöte på eget initiativ när man anser att det behövs. Det kan gälla en brådskande fråga (annars kan man vänta till ordinarie årsmöte) där styrelsen känner att den måste ha medlemmarnas stöd och beslut för ett avgörande. Det gäller självfallet i frågor där stadgarna föreskriver att årsmötet fattar beslut som stadgeändring och medlemsavgifter, men kan även röra en större investering i en fastighet eller annan viktigare fråga för föreningen. Styrelsen bör vara lyhörd för medlemmarnas vilja och alltid vara beredd att ställa sina platser till förfogande om man känner att förtroendet inte längre finns. Styrelsen bör även kalla till extra årsmöte om flera styrelseledamöter avsäger sig sina uppdrag. Frågor om fyllnadsval till styrelsen kan därför förekomma på ett extra årsmöte.

I stadgarna anges också när styrelsen är skyldig att kalla till extra årsmöte och vilka regler som gäller om styrelsen inte gör det. Det räcker att en av föreningens revisorer lämnar in en skriftlig begäran, eller att en tiondel av föreningens röstberättigade medlemmar begär att extra årsmöte ska hållas. Det senare är ett uttryck

för den **minoritetsskyddsregel** som även finns bland annat i lagen om ekonomiska föreningar. En minoritet av medlemmarna har rätt att kräva ett extra årsmöte för behandling av en viss fråga, men för att få stöd för sin åsikt är de självfallet beroende av majoritetens vilja på årsmötet. Om styrelsen inte skulle bry sig om en begäran om extra möte från revisor eller medlemmar inom bestämd tid, kan medlemmarna själva ordna kallelsen till mötet. I ett sådant extremt fall är det mycket viktigt att alla medlemmar (inklusive sittande styrelse) uppmärksammar situationen. Det har förekommit fall där det efter ett extra årsmöte, som medlemmarna kallat till, funnits två föreningsstyrelser som gjort anspråk på att vara föreningens legala styrelse.

Vid ett extra årsmöte får endast det ärende som var anledningen till mötet och som meddelats i kallelsen behandlas och beslutas. Det är om möjligt ännu viktigare att kallelseförandet sker formellt riktigt vid ett extra årsmöte än vid ett ordinarie årsmöte. Därför måste man se till att själva kallelsen når ut till samtliga medlemmar, och det måste klart framgå vilket ärende som är anledning till det extra mötet.

VALBEREDNINGEN

23 § Sammansättning, åligganden

Valberedningen består av ordförande och ..... övriga ledamöter valda av årsmötet. Antalet övriga ledamöter skall vara lika fördelat mellan könen. Olika åldersgrupper skall finnas representerade.

Valberedningen utser bland sina ledamöter en vice ordförande. Valberedningen sammanträder när ordföranden eller minst halva antalet ledamöter så bestämmer.

Valberedningen skall senast ..... veckor före årsmötet tillfråga dem vilkas mandattid utgår vid mötets slut, om de vill kandidera för nästa mandattid.

Senast ..... veckor före årsmötet skall valberedningen meddela röstberättigade medlemmar sitt förslag.

■ Kommentar

Valberedningen

23 § – Sammansättning, åligganden

Valberedningens uppgift är att bereda de val som ska hållas på årsmötet, det vill säga underlätta för medlemmarna att välja de personer som är bäst lämpade för olika uppdrag. Valberedningen har inget monopol på det, utan varje medlem har egen förslagsrätt både när det gäller att lämna förslag till valberedningen och att föreslå andra kandidater än de som valberedningen behandlat på årsmötet.

Valberedningen, som även den har valts av medlemmarna, ska fråga dem vars mandattid går ut vid mötet om de är beredda att kandidera för en ny period eller inte. Det är också valberedningens uppgift att informera medlemmarna om det finns avsägelser och att begära in förslag på kandidater i god tid före årsmötet. Valberedningen ska därefter föreslå vilka som ska väljas till olika uppdrag på årsmötet. Vid årsmötet finns

dessutom möjlighet för enskilda medlemmar att föreslå andra personer än de som valberedningen föreslagit. Här är man inte låst vid de förslag som har kommit in tidigare, utan man kan fritt föreslå kandidater ur medlemskretsen.

I en förening är det viktigt att valberedningen arbetar i stort sett under hela arbetsåret och inte enbart veckorna före årsmötet. Valberedningen är i mångt och mycket föreningens rekryteringsenhet och bör därför följa arbetet inom föreningens andra delar för att se om man behöver förstärkningar på olika kompetensområden. En vanlig fråga är om valberedningen har rätt att delta i styrelsens sammanträden. Valberedningen har inte någon sådan rätt men styrelsen kan besluta att en representant får närvara vid styrelsemötena som observatör.

REVISORER

24 § Revision

Revisorerna har rätt att fortlöpande ta del av föreningens räkenskaper, årsmötes- och styrelseprotokoll och övriga handlingar.

Föreningens räkenskaper skall vara revisorerna tillhanda senast en månad före årsmötet.

Revisorerna skall granska styrelsens förvaltning och räkenskaper för det senaste verksamhets- och räkenskapsåret samt till styrelsen överlämna revisionsberättelse senast 14 dagar före årsmötet.

■ Kommentar

Revisorer

24 § – Revision

Revisorerna nämns ofta "den bortglömda funktionen", och inte sällan har revisorerna valts bland dem som blev över när alla andra uppdrag i föreningen tillsatts. Så ska det naturligtvis inte vara. Revisorerna är en mycket viktig del av föreningen och ibland brukar man kalla dem för medlemmarnas ombudsmän gentemot styrelsen. Revisorerna är på samma sätt som styrelsens ledamöter **sysslomän**, och har som sådana fått medlemmarnas förtroende att följa, granska och vid behov vidta åtgärder om föreningens ekonomi och förvaltning på ett eller annat sätt inte fungerar. Revisorerna är föreningens kontrollerande organ.

En revisor kan antingen vara så kallad lekmanrevisor eller kvalificerad revisor. En kvalificerad revisor är antingen godkänd av kommerskollegium eller auktoriserad revisor (dvs. i praktiken yrkesrevisor) och bör finnas i föreningar med stor ekonomisk omsättning. En revisor bör under alla omständigheter inte ha en nära koppling till styrelsens ledamöter, till exempel vara nära släkt med en styrelseledamot. Revisorn ska vara ojävig, vilket inte behöver innebära att den ska rekryteras utanför medlemskretsen.

Revisorerna ska följa styrelsens arbete under året genom att ta del av delbokslut, styrelseprotokoll och övriga handlingar som kan vara av värde. Styrelsen ska överlämna de ekonomiska handlingarna till revisorerna efter verksamhets- och räkenskapsårets slut. Revisorerna gör en gransk-

ning och upprättar en revisionsberättelse som läggs till årsmötet. Det är också vanligt att revisorerna lämnar en särskild revisions-PM till styrelsen där de kan påpeka sådant som inte är allvarligt. Skulle det visa sig att ekonomiska oegentligheter har förekommit i föreningen är det revisorernas skyldighet att tala om det för medlemmarna på årsmötet och även överväga om ansvarsfrihet ska föreslås hela eller delar av styrelsen.

Styrelsen

En ideell förening måste ha en styrelse som kan företräda föreningen mot utomstående (egentligen är kravet att det ska finnas ett ledningsorgan, vilket oftast benämns styrelse). Annars uppfyller inte föreningen kraven på att vara en juridisk person. Det räcker alltså inte med att säga att föreningens verksamhet ska ledas och beslut fattas av medlemmarna vid medlemsmöten. I stora föreningar med hundratals medlemmar är det självklart att medlemmarna inte kan delta i att fatta beslut som rör den löpande verksamheten trots att de ytterst har bestämmanderätten. En uppdelning av beslutanderätten mellan olika föreningsorgan är en nödvändighet för att föreningen ska kunna fungera.

Årsmötet är föreningens högsta beslutande organ, revisorerna är det kontrollerande organet och om styrelsen brukar man säga att den är det förvaltande eller verkställande organet.

STYRELSEN

25 § Sammansättning

Styrelsen består av ordförande samt ..... övriga ledamöter. Styrelsen skall bestå av kvinnor och män.

Styrelsen utser inom sig vice ordförande, sekreterare, kassör och de övriga befattningshavare som behövs.

Vid förhinder för ledamot inträder suppleant enligt av årsmötet fastställd turordning. Avgår ledamot före mandattidens utgång inträder suppleant i dennes ställe enligt samma ordning för tiden till och med nästföljande årsmöte.

Styrelsen får utse person till adjungerad ledamot. Sådan ledamot har inte rösträtt men kan efter beslut av styrelsen ges yttrande- och förslagsrätt. Han får utses till befattning inom styrelsen.

■ Kommentar

25 § – Sammansättning

Styrelsens sammansättning måste framgå av stadgarna. Antalet styrelseledamöter kan variera från ordförande och två övriga ledamöter till ordförande och till exempel tio övriga ledamöter. Färre än tre ledamöter inklusive ordföranden bör man inte vara i en styrelse. Hur stor en styrelse ska vara får avgöras av föreningens storlek och karaktär, men den bör inte vara så stor att styrelsearbetet hämmas.

I vissa föreningar har man i stadgarna angett att styrelsen består av ordförande och till exempel fyra till åtta övriga ledamöter. Om en sådan stadgeformulering finns måste dock årsmötet bestämma hur många styrelseledamöter som ska väljas innan man går till val, vilket kan vara opraktiskt inte minst för valberedningen som ska bereda valen före årsmötet. En rekommendation är därför att skriva in i stadgarna exakt det antal ledamöter styrelsen ska ha. Det finns alltid möjlighet att utöka styrelsen genom att lägga fram förslag till stadgeändring. En sådan stadgeändring kan börja gälla omedelbart om årsmötet särskilt beslutar det.

I normalstadgarna rekommenderas att styrelsen ska bestå av män och kvinnor. I föreningar som enbart består av kvinnor eller män kan det vara svårt att motivera en sådan stadgeföreskrift men den typen av föreningar tillhör nog undan-

tagen. Man ska även sträva efter att ungdomar ska ingå i styrelsen – en styrelseledamot i en ideell förening måste inte vara myndig.

I normalstadgarna anges att styrelsen själv utser vice ordförande, kassör med flera befattningshavare. Men det finns inget som hindrar att föreningen skriver in i stadgarna att dessa ledamöter ska väljas av stämman. Det kan dock begränsa styrelsens möjlighet att utse till exempel ny kassör om den valda kassören lämnar styrelsen.

Om föreningen har valt att ha suppleanter, vilket inte är nödvändigt, inträder de i den ordning som årsmötet fastställt. I vissa föreningar har man valt att låta suppleanter inträda i styrelsen först om ordinarie ledamot lämnar styrelsen för gott. I andra föreningar inträder suppleanten när ledamoten inte kan komma till ett möte. Föreningen måste i sina stadgar klart ange vilken ordning man ska ha för suppleanters inträde i styrelsen.

Styrelsen kan utse en person till adjungerad ledamot. En sådan ledamot har inte rösträtt i styrelsen men kan utses till kassör eller sekreterare i styrelsen. Det finns inte heller något som hindrar att en anställd i föreningen adjungeras till styrelsen. En adjungerad ledamot kan utses för tiden till och med nästa årsmöte eller för viss tid.

26 § Styrelsens åligganden

När årsmöte inte är samlat är styrelsen föreningens beslutande organ och ansvarar för föreningens angelägenheter.

Styrelsen skall – inom ramen för RF:s, vederbörande SF:s och dessa stadgar – svara för föreningens verksamhet enligt fastställda planer samt tillvarata medlemmarnas intressen.

Det åligger styrelsen särskilt att

- tillse att för föreningen gällande lagar och bindande regler iakttas
- verkställa av årsmötet fattade beslut
- planera, leda och fördela arbetet inom föreningen
- ansvara för och förvalta föreningens medel
- tillställa revisorerna räkenskaper m.m. enligt 24 §
- förbereda årsmöte.

Ordföranden är föreningens officiella representant. Ordföranden skall leda styrelsens förhandlingar och arbete samt övervaka att föreningens stadgar och övriga för föreningen bindande regler och beslut efterlevs. Har ordföranden förhinder skall vice ordföranden träda in i ordförandens ställe. Styrelsen skall besluta om fördelning av arbetsuppgifterna i övrigt. Har inte annat beslutats ankommer nedan angivna uppgifter på sekreteraren och kassören.

Sekreteraren

- förbereda styrelsens sammanträden och föreningens möten
- föra protokoll över styrelsens sammanträden
- se till att föreningens handlingar hålls ordnade och förvaras på ett betryggande sätt samt ansvara för att föreningens historia dokumenteras
- se till att fattade beslut har verkställts
- om ordföranden inte bestämmer annat, underteckna utgående handlingar
- årligen upprätta förslag till verksamhetsberättelse för föreningen.

Kassören

- föra medlemsförteckning och se till att medlemmarna betalar beslutade avgifter till föreningen
- se till att föreningen söker bidrag från stat, kommun och idrottsorganisationer m.fl.
- svara för föreningens bokföring vilket innebär skyldighet att föra bok över föreningens räkenskaper
- årligen upprätta balans- samt resultaträkningar
- utarbeta underlag för budget och budgetuppföljning
- se till att föreningens skatter, avgifter och skulder betalas i rätt tid
- i förekommande fall upprätta och avge allmän självdeklaration, särskild uppgift, kontrolluppgifter, uppbördsdeklarationer och övriga föreskrivna uppgifter inom skatte- och avgiftsområdet
- föra inventarieförteckning, i vilken också av föreningen förvärvade priser införs
- se till att såväl föreningens medlemmar i föreningens verksamhet som föreningens byggnader, idrottsmateriel, priser och övriga tillhörigheter är försäkrade på ett betryggande sätt.

■ Kommentar

26 § – Styrelsens åliggande

Som angivits på flera ställen är styrelsen föreningens verkställande organ. Styrelsen är ansvarig för föreningens angelägenheter mellan årsmötena och är därför skyldig att vidta åtgärder och fatta beslut till nytta för föreningen och dess medlemmar. Styrelsen ska självfallet arbeta i enlighet med föreningens stadgar och är skyldig att följa allmän lag, men ska också följa de instruktioner och beslut som årsmötet föreskrivit i olika hänseenden.

I 26 § har en relativt omfattande exemplifiering av styrelsens skyldigheter gjorts. Det har gjorts främst för att föreningar i allmänhet ska få lite vägledning om vad som ligger på styrelsen i allmänhet och vissa befattningshavare i synnerhet att göra. För föreningar som utöver stadgarna har en god administrativ ordning med instruktioner, befattningsbeskrivningar, delegeringsföreskrifter med mera kan det vara onödigt att ha denna detaljerade beskrivning i stadgarna.

27 § Kallelse, beslutsmässighet och omröstning

Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden, eller då minst halva antalet ledamöter har begärt det.

Styrelsen är beslutsmässig när samtliga ledamöter kallas och då minst halva antalet ledamöter är närvarande. För alla beslut krävs att minst hälften av styrelsens samtliga ledamöter är ense om beslutet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Röstning får inte ske genom ombud.

I brådskande fall får ordföranden besluta att ärende skall avgöras genom skriftlig omröstning eller vid telefonsammanträde. Om särskilt protokoll inte upprättas skall sådant beslut anmälas vid det närmast därefter följande sammanträdet.

Vid sammanträde skall protokoll föras. Protokoll skall justeras av mötesordföranden och av en särskilt utsedd protokolljusterare. Avvikande mening skall antecknas till protokollet.

■ Kommentar

27 § – Kallelse, beslutsmässighet och omröstning

De formella reglerna om kallelse och beslutsfattande inom styrelsen är lika viktiga som motsvarande regler för årsmötet.

Huvudregeln är att det är ordföranden som kallar till styrelsesammanträde. Om ordföranden av olika anledningar inte gör det och om det finns behov av ett sammanträde, kan minst hälften av styrelsens övriga ledamöter kalla till sammanträde. Under alla omständigheter får styrelsen endast fatta beslut om alla styrelseledamöter har kallats till styrelsesammanträdet. Skulle det förekomma att någon eller några ledamöter är obekväma i en styrelse får de inte

hållas utanför styrelsen, utan samtliga ledamöter måste kallas och få möjlighet att delta i sammanträdena. I annat fall är risken stor att besluten kommer att ogiltigförklaras.

Om alla ledamöter kallas till sammanträde, och minst hälften av dem har kommit, måste minst hälften av styrelsens samtliga ledamöter vara ense om beslutet för att man ska kunna fatta beslut. Består styrelsen till exempel av ordförande och sex övriga ledamöter måste alltså minst fyra vara överens. Skulle enbart fyra ledamöter vara närvarande i samma exempel måste alla vara överens om beslutet för att det ska vara

giltigt. Skulle styrelsen bestå av åtta ledamöter inklusive ordföranden, har ordföranden utslagsröst vid oavgjort röstresultat (fyra mot fyra). För att undvika den situationen kan det vara klokt att se till att styrelsen består av ett udda antal styrelseledamöter.

En styrelseledamot som av en eller annan anledning har ett eget intresse av utgången i ett ärende bör inte delta i behandlingen av ärendet på grund av **jäv**. Styrelsen har en skyldighet att se till föreningens intressen, och varje styrelseledamot bör därför undvika att ge medlemmarna anledning att misstänka styrelsens opartiskhet.

Enligt normalstadgarna kan man inte rösta genom ombud. Det betyder att en frånvarande styrelseledamot inte kan ge någon annan fullmakt att rösta även för den personen vid sammanträdet. Däremot finns det inget som hindrar att en ledamot deltar i sammanträdet per telefon, framför sin mening och lämnar sin röst. I princip kan ett ärende även avgöras genom så kallat per capsulam-beslut, som betyder att ett skriftligt förslag till beslut kan skickas runt till styrelsens ledamöter för att godkännas.

Vid styrelsesammanträden, precis som vid årsmöten, ska alltid **protokoll** föras. Protokoll-

sekreterare, som inte behöver vara styrelseledamot, utses av styrelsen. Protokollet ska ange tid och plats för sammanträdet, vilka som varit närvarande (och frånvarande) samt krav som framställts och de beslut som fattats för varje avhandlat ärende. Vid begärd votering ska även röstsiffrorna anges för beslutet och om någon reserverat sig mot beslutet ska det också stå i protokollet. En reservation behöver dock inte vara motiverad. Protokollen ska skrivas under av ordföranden och utsedd protokolljusterare.

Protokollen kan numreras löpande under arbetsåret (dvs. från årsmöte t.o.m. nästkommande årsmöte) och ska förvaras på ett betryggande sätt. Anledningen till det är att skydda mot manipulationer, eftersom protokollen är bevis på vilka beslut styrelsen har fattat.

Styrelseprotokoll är inte offentliga, vilket innebär att varken utomstående eller enskild medlem har rätt att kräva att få se innehållet. Det är styrelsen som bestämmer i vilken omfattning protokollen ska spridas. Det vanliga inom idrottsrörelsen är ändå att styrelseprotokoll sätts upp på klubbens anslagstavla eller återges i klubbens medlemsblad (se ovan under 13 §).

28 § Överlåtelse av beslutanderätten

Styrelsen får överlåta sin beslutanderätt i enskilda ärenden eller i vissa grupper av ärenden till sektion, kommitté eller annat organ eller till enskild medlem eller anställd.

Den som fattat beslut med stöd av bemyndigande enligt föregående stycke skall fortlöpande underrätta styrelsen härom.

■ Kommentar

28 § – Överlåtelse av beslutanderätten

Enligt 5 § anges förutsättningarna för föreningens firmateckning (se kap. 3.4 om firmateckning m.m.). Förutom att föreningens firma tecknas av styrelsen eller av två styrelseledamöter gemensamt, kan styrelsen överlåta beslutanderätten till

någon annan genom särskilt beslut.

I en flersektionsförening är det vanligt att föreningsstyrelsen delegerar beslutanderätten till en sektionsstyrelse inom vissa givna ramar. Det kan också förekomma delegering till särskild

kommitté eller viss person. Det är viktigt att styrelsen noggrant anger förutsättningarna för beslutanderätten – se ovan kap. 3.4.2 om behörighet och befogenhet.

För föreningsstyrelsens delaktighet är det viktigt att hela tiden ha kontroll på vilka beslut

som fattas i föreningen. Även om beslutanderätten har delegerats ligger det yttersta ansvaret för föreningen på föreningsstyrelsen. Därför ska det alltid finnas ett system med regelbunden rapportering till styrelsen av de beslut som fattats av de delegerade.

SEKTIONER

(29 §–32 § kan användas av de föreningar som har valt att organisera sin verksamhet i olika idrottssektioner, t.ex. bandysektion, skidsektion etc.)

29 § Bildande och nedläggning av sektion

Beslut om bildande eller nedläggning av sektion fattas av föreningens årsmöte eller extra årsmöte som sammankallats för prövning av sådan fråga.

Föreningen har för sin idrottsliga verksamhet följande sektion (sektioner), nämligen

.....

.....

.....

.....

■ Kommentar

Sektioner

Normalstadgarna avslutas med fyra paragrafer som är avsedda för föreningar som har valt att organisera sin verksamhet i olika idrottssektioner. Det finns inget krav på att en förening måste organisera sin verksamhet i olika sektioner. Om en förening utövar till exempel bandy och skidor går det alldeles utmärkt att låta föreningens styrelse ansvara för båda verksamheterna utan att särskilda sektionsstyrelser inrättas. Av stadgarnas 1 § framgår vilka idrotter föreningen ska utöva. I de följande paragraferna kan man redogöra för hur man tänker organisera verksamheten för dessa idrotter.

29 § – Sektioner

Frågan om bildande eller nedläggning av en sektion är alltid en fråga för hela föreningen och inte bara för dem som är engagerade i den specifika idrotten. I praktiken blir oftast följden av ett sådant beslut även ändringar av föreningens ändamål enligt 1 §.

30 § Sektionsstyrelse

Ledningen för varje sektion utövas av en sektionsstyrelse, bestående av ordförande och .....
övriga ledamöter. Sektionsstyrelse väljs årligen bland röstberättigade medlemmar

- a) av föreningens årsmöte.
- b) av möte med de föreningsmedlemmar som bedriver den idrottsgren vilken handhas av sektionen. Sektionsmötets val av sektionsstyrelse skall underställas föreningens styrelse för godkännande. (Stryk det ej lämpliga av alt. a och b.)

Härutöver får föreningens styrelse utse en av sina ledamöter att ingå i sektionsstyrelse.
Föreningens styrelse har rätt att entlediga ledamot i sektionsstyrelse.

■ Kommentar

30 § – Sektionsstyrelse

Om man har valt att organisera idrottsverksamheten i sektioner och vill ha särskilda sektionsstyrelser kan de antingen utses av föreningens årsmöte eller av ett särskilt sektionsmöte. I många föreningar väljs sektionsordföranden på föreningens årsmöte och valet är då ofta ett "tillikaval", att man även blir ledamot i föreningens

styrelse. De övriga ledamöterna i sektionsstyrelsen väljs av sektionsmötet.

Eftersom sektionen hierarkiskt är underordnad föreningens styrelse och den har det yttersta ansvaret för hela föreningens verksamhet kan det senare tillvägagångssättet vara att föredra.

31 § Instruktion för sektionsstyrelse

Föreningens styrelse skall, i särskild instruktion eller på annat lämpligt sätt, fastställa de befogenheter och skyldigheter som sektionsstyrelse har.

■ Kommentar

31 § – Instruktion för sektionsstyrelse

Beträffande förutsättningarna för en särskild instruktion för sektionsstyrelse, som är ett både mycket viktigt och nödvändigt dokument, hänvisas till vad som sagts ovan om firmateckning och överlåtelse av beslutanderätten.

Inte minst villkoren för sektionsföreträdares rätt att ingå avtal för föreningens räkning måste noggrant regleras i en liknande instruktion. En sektion är ingen juridisk person och kan därför inte själv vara part i ett avtal.

32 § Budget och verksamhetsplan för sektion

Sektionsstyrelsen upprättar förslag till budget och verksamhetsplan för sektionen att gälla under nästföljande verksamhetsår. Budget och planen inges till styrelsen för godkännande på tid som denna bestämmer. Styrelsen gör de ändringar i budgeten och planen som bedöms vara nödvändiga med hänsyn till föreningens skyldigheter i olika hänseenden, föreningens ekonomiska ställning eller den väntade utvecklingen av den idrottsliga verksamheten.

■ Kommentar

32 § – Budget och verksamhetsplan för sektion

Eftersom sektionerna är en del av en och samma juridiska person, det vill säga föreningen, måste styrelsen kontinuerligt följa sektionernas ekonomi. Det ligger på föreningens styrelse att både

godkänna och följa upp sektionernas budget och ibland ingripa och vidta åtgärder om sektionernas ekonomi förändras i en riktning som kan äventyra hela föreningen.

TVIST

33 § Skiljeklausul

Talan i tvist mellan medlem och föreningen får inte väckas vid allmän domstol. Sådan tvist skall, utom i fall då annan särskild ordning är föreskriven i RF:s eller SF:s stadgar, avgöras enligt lagen om skiljeförfarande. Dock skall följande gälla rörande kostnaderna för skiljeförfarandet. Vardera parten svarar för egna kostnader liksom för kostnaderna för den skiljeman man utsett. Ordförandens kostnader, inklusive kostnaderna för eventuell sekreterare, delas lika mellan parterna.

Bilaga

Bra i idrott och bra idrott

Vi vill på alla nivåer bedriva vår idrott så att den utvecklar människor positivt såväl fysiskt och psykiskt som socialt och kulturellt.

Fysisk utveckling

Idrott är fysisk aktivitet. Kroppen är skapad för aktivitet. Därför är idrott bra och utvecklande för oss människor. Genom idrottsverksamheten tränar vi och utvecklar kroppen så att vi mår bra och kan prestera mera såväl på idrottsbanan som i vardagen. Detta gäller inte minst dem som har fysiska handikapp. Genom att vara kontinuerligt aktiva vidmakthåller vi vitala funktioner även när vi blir äldre. Idrotten har på så sätt stor betydelse för folkhälsan.

Psykisk utveckling

Idrott svarar mot djupt liggande mänskliga behov. I idrotten får vi utlopp för glädje och spontanitet, vi trivs och mår bra.

Människan behöver utmaningar och mål att sträva efter. Idrott är utmanande och spännande. I idrotten finns ett inbyggt tävlingsmoment som inspirerar oss att testa våra gränser, att uppnå bättre resultat och att prestera mer. Att nå ett uppsatt mål skänker tillfredsställelse oavsett nivå. Att kämpa tillsammans med andra för att nå detta mål ger erfarenheter som är värdefulla på livets alla områden.

Idrott rätt bedriven är bra för barn. Forskningsresultat visar att idrottsaktiviteter medverkar till barns allsidiga utveckling. Därför bör alla barn ha möjlighet att idrotta varje dag – i skolan, i föreningen eller spontant i bostadsområdet.

Social utveckling

Idrott ger gemenskap. För många är kamratskapet i föreningen ett avgörande skäl att engagera sig. Många barn och ungdomar får i föreningen en trygg social gemenskap. De lär sig att respektera och umgås med andra människor, också över generationsgränser och kulturella och etniska gränser. Genom ledarna får de positiva vuxna förebilder. Samhörigheten i föreningen motverkar människors isolering. Idrott i förening ger därmed, rätt bedriven, ett mervärde som ska vara tillgängligt för alla som vill.

Kulturell utveckling

Elitidrotten har genom sin oregisserade dramatik och utövarnas skicklighet en stark attraktionskraft på människor i alla samhällsskikt och i alla åldrar. Som förebilder är utövarna av stort värde för barn och ungdomar.

På de flesta orter i landet finns en eller flera idrottsföreningar. Genom sin verksamhet bidrar de till bygdens utveckling och skapar en värdefull identifikation med orten.

Idrotten är en central och folkjär del av vårt svenska kulturarv.

Det finns således mycket som är bra med idrotten ...

Men eftersom idrott betyder så mycket i så många människors liv är det också viktigt att den bedrivs på ett bra sätt. Idrottsrörelsen strävar därför efter att kontinuerligt utveckla och förbättra verksamheten och anpassa den efter de aktivas behov och önskemål.

Demokrati

Varje deltagare ska, inom de ramar som är tillgängliga, få möjlighet att utvecklas efter sina och den egna gruppens önskemål. Detta uppnås genom att alla medlemmar, oavsett ålder och kön, är delaktiga i de beslut som formar verksamheten. En viktig del av idrottsrörelsens demokratiska fostran är att varje människa kan påverka genom att ta ansvar för sig själv och sin grupp, såväl genom en demokratiskt uppbyggd mötesverksamhet som i den vardagliga träningen och tävlingen.

Fostran

Idrottens föreningsliv är en viktig uppfostringsmiljö för många barn och ungdomar. Vi ska med en genomtänkt verksamhet påverka attityder och värderingar på ett positivt sätt. Särskilt viktigt är det att verksamheten är utformad så att barn lär sig respektera varandra som kamrater och medtävlare. Att glädjas åt varandras framgångar och stötta varandra vid motgångar är viktiga delar i idrottsgemenskapen. Inom idrotten lär vi oss hur kroppen fungerar och tar ställning mot sådant som är skadligt och nedbrytande, till exempel användandet av droger.

Jämställdhet

Idrotten är lika viktig för kvinnor som för män, för flickor som för pojkar. Och alla är lika viktiga för idrotten. Därför ska det inom idrottsrörelsen finnas jämställdhet mellan könen. Med det menar vi att det ska finnas lika möjligheter för alla, oavsett kön, att utöva idrott vilket kräver att kvinnlig och manlig idrott värderas och prioriteras på ett likvärdigt sätt. Vi delar på ansvaret för utvecklingen genom att på alla nivåer inom idrottsrörelsen ta tillvara såväl kvinnors som mäns olika erfarenheter och värderingar som ledare. Vi fördelar och utformar också uppdragen så att både kvinnor och män kan medverka.

Rent spel

En känsla för ärlighet och rent spel ligger i idrottens natur. Det är meningslöst att tävla om inte alla följer gemensamt uppsatta regler. Därför arbetar vi för en konsekvent regel efterlevnad och uppmuntrar gott uppträdande såväl på som vid sidan av idrottsarenan. Därför tar svensk idrott också avstånd från och arbetar aktivt mot användandet av förbjudna preparat – doping – för att uppnå bättre resultat.

Förebygga skador

När idrott utövas uppkommer ibland skador av olika slag. Genom utbildning och rätt bedriven träning försöker vi förebygga skador. Vi strävar även efter att lära utövare och ledare handskas med lättare skador utan inblandning av sjukvården.

Sund ekonomi

Inom idrotten hanterar vi mycket pengar. Detta är särskilt aktuellt i elitsammanhang och inom vissa massmedialt exponerade idrotter. All hantering ska ske efter sunda principer med hänsyn tagen till vår folkrörelsens etiska krav.

Respekt för andra

Idrotten är till hela sin idé internationell. Idrottsligt utbyte mellan olika nationer och etniska grupper på alla nivåer breddar våra kontaktytor. Den ökar vår förståelse för andra kulturer, och

stärker samverkan mellan människor över nationsgränserna. Genom att idrotten är gränslös kan den via föreningarna bidra till att integrera nykomlingar i det svenska samhället. Människor av olika nationalitet, ras och religion kan med idrottsgemenskapen som utgångspunkt lära känna varandra, respektera och förstå varandras olika värderingar, vilket motverkar främlingsfientlighet och rasism.

Ideellt engagemang

I idrottsrörelsen är medlemmarna med av egen fri vilja. De utformar och leder själva verksamheten. Att vara delaktig och ta gemensamt ansvar ger verksamheten ett mervärde. Hundratusentals ledare satsar oavlönad tid och kraft på att leda och fostra barn och ungdomar. De medverkar härigenom till en positiv utveckling i samhället. Det ideella engagemanget utgör i sig en kraft att värna om. Det är idrottens kännemärke. De ideella ledarna ska kontinuerligt erkännas, uppmuntras och ges möjlighet till utveckling.

Miljömedvetenhet

Alla är vi beroende av och vill ha en ren och frisk miljö att överlämna till våra barn. Medvetenhet om miljöns krav och människans påverkan är en viktig del av barns och ungdomars fostran. Idrottsrörelsen tar sitt ansvar genom att så långt det är möjligt anpassa sin verksamhet så att den inte påverkar miljön negativt. Många idrotter använder dessutom naturen som sin "idrottsplats". Här har vi mot bakgrund av bland annat allemansrätten ett särskilt ansvar förenat med såväl rättigheter som skyldigheter.

(Lydelsen antagen av Riksidrottsmötet i november 1995)

■ Kommentar

Bilaga till normalstadgarna

Nedanstående text är hämtad ur Idrottsrörelsens verksamhetsidé och gäller som komplettering till den övergripande målformulering för den svenska idrottsrörelsen (se under kap. 2). Texten finns som bilaga både i RF:s egna stadgar och i RF:s normalstadgar för idrottsförening.

Bra i idrott och bra idrott

Vi vill på alla nivåer bedriva vår idrott så att den utvecklar människor positivt såväl fysiskt och psykiskt som socialt och kulturellt

Fysisk utveckling

Idrott är fysisk aktivitet. Kroppen är skapad för aktivitet. Därför är idrott bra och utvecklande för oss människor. Genom idrottsverksamheten tränar vi och utvecklar kroppen så att vi mår bra och kan prestera mera såväl på idrottsbanan

som i vardagen. Detta gäller inte minst dem som har fysiska handikapp. Genom att vara kontinuerligt aktiva vidmakthåller vi vitala funktioner även när vi blir äldre. Idrotten har på så sätt stor betydelse för folkhälsan.

Psykisk utveckling

Idrott svarar mot djupt liggande mänskliga behov. I idrotten får vi utlopp för glädje och spontanitet, vi trivs och mår bra.

Människan behöver utmaningar och mål att sträva efter. Idrott är utmanande och spännande. I idrotten finns ett inbyggt tävlingsmoment som inspirerar oss att testa våra gränser, att uppnå bättre resultat och att prestera mer. Att nå ett uppsatt mål skänker tillfredsställelse oavsett nivå. Att kämpa tillsammans med andra för att nå detta mål ger erfarenheter som är värdefulla på livets alla områden.

Idrott rätt bedriven är bra för barn. Forskningsresultat visar att idrottsaktiviteter medverkar till barns allsidiga utveckling. Därför bör alla barn ha möjlighet att idrotta varje dag – i skolan, i föreningen eller spontant i bostadsområdet.

Social utveckling

Idrott ger gemenskap. För många är kamratskapet i föreningen ett avgörande skäl att engagera sig. Många barn och ungdomar får i föreningen en trygg social gemenskap. De lär sig att respektera och umgås med andra människor, också över generationsgränser och kulturella och etniska gränser. Genom ledarna får de positiva vuxna förebilder. Samhörigheten i föreningen motverkar människors isolering. Idrott i förening ger därmed, rätt bedriven, ett mervärde som ska vara tillgängligt för alla som vill.

Kulturell utveckling

Elitidrotten har genom sin oregisserade dramatik och utövarnas skicklighet en stark attraktionskraft på människor i alla samhällsskikt och i alla åldrar. Som förebilder är utövarna av stort värde för barn och ungdomar.

På de flesta orter i landet finns en eller flera idrottsföreningar. Genom sin verksamhet bidrar de till bygdens utveckling och skapar en värdefull identifikation med orten.

Idrotten är en central och folkkär del av vårt svenska kulturarv.

Det finns således mycket som är bra med idrotten ...

Men eftersom idrott betyder så mycket i så många människors liv är det också viktigt att den bedrivs på ett bra sätt. Idrottsrörelsen strävar därför efter att kontinuerligt utveckla och förbättra verksamheten och anpassa den efter de aktivas behov och önskemål.

Demokrati

Varje deltagare ska, inom de ramar som är tillgängliga, få möjlighet att utvecklas efter sina och den egna gruppens önskemål. Detta uppnås genom att alla medlemmar, oavsett ålder och kön, är delaktiga i de beslut som formar verksamheten. En viktig del av idrottsrörelsens

demokratiska fostran är att varje människa kan påverka genom att ta ansvar för sig själv och sin grupp, såväl genom en demokratiskt uppbyggd mötesverksamhet som i den vardagliga träningen och tävlingen.

Fostran

Idrottens föreningsliv är en viktig uppfostringsmiljö för många barn och ungdomar. Vi ska med en genomtänkt verksamhet påverka attityder och värderingar på ett positivt sätt. Särskilt viktigt är det att verksamheten är utformad så att barn lär sig respektera varandra som kamrater och medtävlare. Att glädjas åt varandras framgångar och stötta varandra vid motgångar är viktiga delar i idrottsgemenskapen. Inom idrotten lär vi oss hur kroppen fungerar och tar ställning mot sådant som är skadligt och nedbrytande, till exempel användandet av droger.

Jämställdhet

Idrotten är lika viktig för kvinnor som för män, för flickor som för pojkar. Och alla är lika viktiga för idrotten. Därför ska det inom idrottsrörelsen finnas jämställdhet mellan könen. Med det menar vi att det ska finnas lika möjligheter för alla, oavsett kön, att utöva idrott vilket kräver att kvinnlig och manlig idrott värderas och prioriteras på ett likvärdigt sätt. Vi delar på ansvaret för utvecklingen genom att på alla nivåer inom idrottsrörelsen ta tillvara såväl kvinnors som mäns olika erfarenheter och värderingar som ledare. Vi fördelar och utformar också uppdragen så att både kvinnor och män kan medverka.

Rent spel

En känsla för ärlighet och rent spel ligger i idrottens natur. Det är meningslöst att tävla om inte alla följer gemensamt uppsatta regler. Därför arbetar vi för en konsekvent regel efterlevnad och uppmuntrar gott uppträdande såväl på som vid sidan av idrottsarenan. Därför tar svensk idrott också avstånd från och arbetar aktivt mot användandet av förbjudna preparat – doping – för att uppnå bättre resultat.

Förebygga skador

När idrott utövas uppkommer ibland skador av

olika slag. Genom utbildning och rätt bedriven träning försöker vi förebygga skador. Vi strävar även efter att lära utövare och ledare handskas med lättare skador utan inblandning av sjukvården.

Sund ekonomi

Inom idrotten hanterar vi mycket pengar. Detta är särskilt aktuellt i elitsammanhang och inom vissa massmedialt exponerade idrotter. All hantering ska ske efter sunda principer med hänsyn tagen till vår folkrörelses etiska krav.

Respekt för andra

Idrotten är till hela sin idé internationell. Idrottsligt utbyte mellan olika nationer och etniska grupper på alla nivåer breddar våra kontaktytor. Den ökar vår förståelse för andra kulturer, och stärker samverkan mellan människor över nationsgränserna. Genom att idrotten är gränslös kan den via föreningarna bidra till att integrera nykomlingar i det svenska samhället. Människor av olika nationalitet, ras och religion kan med idrottsgemenskapen som utgångspunkt lära känna varandra, respektera och förstå varandras olika värderingar, vilket motverkar främlingsfientlighet och rasism.

Ideellt engagemang

I idrottsrörelsen är medlemmarna med av egen fri vilja. De utformar och leder själva verksamheten. Att vara delaktig och ta gemensamt ansvar ger verksamheten ett mervärde. Hundratusentals ledare satsar oavlönad tid och kraft på att leda och fostra barn och ungdomar. De medverkar härigenom till en positiv utveckling i samhället. Det ideella engagemanget utgör i sig en kraft att värna om. Det är idrottens kännetecken. De ideella ledarna ska kontinuerligt erkännas, uppmuntras och ges möjlighet till utveckling.

Miljömedvetenhet

Alla är vi beroende av och vill ha en ren och frisk miljö att överlämna till våra barn. Medvetenhet om miljöns krav och människans påverkan är en viktig del av barns och ungdomars fostran. Idrottsrörelsen tar sitt ansvar genom att så långt det är möjligt anpassa sin verksamhet så att den inte påverkar miljön negativt. Många idrotter använder dessutom naturen som sin "idrottsplats". Här har vi mot bakgrund av bland annat allemansrätten ett särskilt ansvar förenat med såväl rättigheter som skyldigheter.

(Lydelsen antagen av Riksidrottsmötet i november 1995)

